

Jesenice, 24. marca 1972

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE
 — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

9. seja DS ZP Slovenske železarne

Slovenske železarne v letu 1972 735.000 ton jekla

V torek, 28. marca sklicuje predsednik dipl. politolog Tomaz Ertl 9. sejo delavskega sveta združenega podjetja Slovenske železarne v Štorah. Poleg pregleda izvrševanja sklepov delavskega sveta ZPSZ in poročila o delu poslovnega odbora ZPSZ med obema sejama, predsednik predlaga zelo obsežen dnevni red. Na seji bodo obravnavali poročilo o poslovanju ZPSZ v letu 1971 in gospodarski načrt za leto 1972. Poleg tega bodo seznanjeni s problematiko nelikvidnosti in uskladjali pravilnik o nadomestilu stroškov za službena potovanja in osebnih motornih vozil s samoupravnim sporazumom. V nadaljevanju bodo poslušali tudi informacijo o združevanju sredstev na nivoju ZPSZ in informacijo o prekinitvi dela v železarni Ravne. Dnevni red seje vsebuje še obravnavo predloga o ustanovitvi mešane slovensko-nemške družbe za promet z jeklom v Düsseldorfu, nova delovna mesta v direkciji ZPSZ in volitev novega člana poslovnega odbora ZPSZ. Za večino obravnavane problematike, so pismeno gradivo člani delavskega sveta in ostali vabljeni prejeli že z vabilom. V nadaljevanju objavljamo v celoti poročilo o poslovanju slovenskih železarn v letu 1971 in grafični prikaz nekaterih najpomembnejših podatkov za leto 1971.

Uspešen potek remonta ASEA električne peči

Kakor smo že poročali, že od 15. marca na Asea električne peči izvajajo generalni remont. Že več kakor teden dni je predvsem v jutranjih urah ob peči pravo mravljišče, preden razdelijo delo in delavci ne odidejo na svoja področja dela. Vse dosedanje delo poteka po predvidenem programu, dovolj kvalitetno in zelo dobro. Vse vzdrževalne službe vključno z delavci Vatrostalne svoje delo dobro izvršujejo in v večini primerov v krajših rokih od predvidenih. Delavci Vatrostalne so uspeli izvesti izkop v enem dnevu in pol, v enem dnevu pa so peč nanovo obzidali. Rezultati prizadevanj vseh sodelavcev na remontu pri dosedanjem delu kažejo najboljše. Na osnovi tega predvidevajo, da bo električna peč ponovno izročena obratovanju 32 ur pred predvidenim rokom. Na delovišču, kljub množici zaposlenih vlada red in urejenost, delo pa poteka sinhronizirano med vzdrževalci in ostalimi zaposlenimi v obratu. Delovodje v obratu skrbijo, da se odvišen material sproti odvaža in sodelujejo z vodji remonta glede koristenja žerjava, čeprav ga hkrati koristijo tudi v tekoči proizvodnji.

Tako skupno, skladno in programirano delo ob prizadevanjih vseh na remontu zaposlenih, se odraža tudi na rezultatih. Ob trajnem pomanjkanju jekla, vsaka ura

skrajšanega remonta pomeni uspeh za ves kolektiv. Zato želimo vsem zaposlenim na remontu, da bi predvidevanja uresničili in da ne bi prišlo do nepredvidenih težav. Najbrž pa bi v bodoče morali planirati remontov na električnih pečeh izbirati drugačen termin. Pri tem mislimo na obdobje skoraj rednih vsakoletnih omejitev električne energije, ko bi bil izpod proizvodnje jekla verjetno manjši.

O poslovanju slovenskih železarn v letu 1972

Poslovno leto 1971 je bilo za vse tri slovenske železarne izjemno pomembno in sicer predvsem zaradi velikih sprememb, ki so v ekonomskem položaju železarn v tem času nastopile. Pri tem mislimo še posebno na velik premik v akumulativnosti poslovanja, ki je dovolj izrazit, da slovensko železarstvo do sedaj še nikoli ni doseglo tako visoke stopnje akumulativnosti. Izboljšanje rentabilnosti pa seveda ne pomeni, da so slovenske železarne uspele istočasno urediti tudi druge svoje ekonomske probleme. Teh je namreč še vedno zelo veliko, med njimi pa je na prvem mestu akutno pomanjkanje finančnih sredstev za financiranje razširjene reprodukcije in tekočega poslovanja. Posledica ne dovolj velikih finančnih sredstev se kaže v izredno močni nelikvidnosti. (Nadalj. na 2. strani)

Edinstvena pogodba o sodelovanju

V četrtek, 16. marca, sta v imenu Filozofske fakultete iz Ljubljane, dekan fakultete dr. Dragutin Cvetko in v imenu Železarne glavni direktor mag. inž. Peter Kunc, podpisala prvo tovrstno pogodbo v Jugoslaviji o medsebojnem sodelovanju. Pogodba o medsebojnem sodelovanju je le samo še formalna potrditev

Nagrajena novatorja v valjarni Javornik

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetu DE javorniških valjarn Branko Resman, je po večmesečnem premoru (od 22. oktobra 1971), skupaj z obratovodji in šefom delovne enote ter člani komisije dobro pripravil drugo sejo komisije. Na seji so člani komisije skupaj s strokovnjaki in izvedenci za valjarstvo in vzdrževanje na osnovi pravilno sestavljenih prijav, ocen in pozitivnih priporočil ocenjevali dve tehnični izboljšavi, ki sta bili uvedeni in uvedeni v obratovanje v valjarni debele pločevine. Člani komisije so pozitivno ocenili izboljševalna predloga št. 2034 in 2036, in avtorjema priznali dve spodbudni odškodnini v višini 2000 din.

Avtor prve tehnične izboljšave »Popravilo dveh hidravličnih ventilov v zbiralnem jašku in minimalnega ventila v strojnici valjarne debele pločevine za odbrizg kovarine« IVAN MEDVED, strojnik, je samoiniciativno izboljšal tesnenje hidravličnih ventilov z ugraditvijo posebnih puš iz pokrom materiala. Ta izboljšava, ki je bila uvedena 5. maja 1970, preprečuje zelo pogoste kvare in zastoje na ventilih, ki so otežkočali redno in nemoteno obratovanje. Na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi, so člani komisije prizadevnemu in uspešnemu avtorju tehnične izboljšave priznali enkratno spodbudno odškodnino v višini 1000 din.

Na tej seji je bil pozitivno ocenjen in nagrajen z enkratno odškodnino v višini 1000 din tudi izboljševalni predlog avtorja JOŽA ZIDARJA, asistenta za vzdrževanje v valjarni debele pločevine. Avtor je izboljšal in omogočil nemoteno obratovanje zračne zavesne pri glavnih vhodnih vratih v valjarno debele pločevine. S to izvedbo, je avtorju uspelo znatno zmanjšati večkratne kvare na nujno potrebni zračni zavesi in zmanjšati porabo električne energije ter izboljšati delovno vzdužje v hali valjarne debele pločevine.

Obema avtorjema nagrajenih tehničnih izboljšav čestitamo k doseženima delovnim uspehom in priznanima ter izplačanima odškodninama.

že skoraj dveletnega sodelovanja med Filozofsko fakulteto in našo železarno. Železarna s tem dogovorom daje možnost študentom fakultete in njihovim strokovnjakom opravljanja praktičnih vaj v podjetju na živih, vsakodnevnih pojavih in problemih, ki so jih doslej opravljali v svojih fakultetnih laboratorijih. Filozofska fakul-

teta pa se obvezuje, da bo s svojimi študenti ob prisotnosti asistentov in profesorjev fakultete opravljala razna proučevanja v Železarni v okviru svojega študijskega programa in rezultate tega dala na voljo strokovnim službam Železarne, ki jih bodo lahko zelo koristno uporabili pri svojih samoupravnih oziroma poslovnih odločitvah.

Že v dosedanjem sodelovanju je fakulteta s svojimi študenti in strokovnjaki opravila v podjetju nekaj raziskav, kot na primer proučevanje utrujenosti in nesreč pri delu in rezultate dala na voljo ustrezni strokovni službi. Železarna pa se je s tem dogovorom tudi obvezala, da bo študentom na praktičnem delu v železarni pokrivala minimalne stroške njihovega bivanja na Jesenicah.

Prvi tovarstveni dogovor o medsebojnem sodelovanju med Filozofsko fakulteto in Železarno v Sloveniji in Jugoslaviji, je v bistvu uresničevanje že tolikokrat poudarjene želje in zahteve tesnejšega in konkretnjšega sodelovanja med teorijo in prakso oziroma med teorijo in živimi vsakodnevnimi pojavi in problemi v našem gospodarskem in družbenem razvoju.

V četrtek 16. marca sta predstavnika Filozofske fakultete in Železarne podpisala pogodbo o sodelovanju.

O poslovanju slovenskih železarn v letu 1971

(Nadalj. s 1. strani) ... že v izredno močni nelikvidnosti vseh treh železarn, ki v nekaterih pogledih hromi celotno njihovo poslovanje.

V poročilu smo se omejili na najbolj bistvene podatke oz. najbolj pomembne ugotovitve o poslovanju železarn.

I. PROIZVODNJA

Skupni fizični obseg proizvodnje je bil v letu 1971 v združenem podjetju za 4% večji kot leto prej; blagovna

proizvodnja pa se je povečala celo za 7%. Največji porast proizvodnje izkazuje železarna Štore in sicer na račun aktiviranja proizvodnih zmogljivosti, ki jih je gradila še po 47. natečaju. Žal so ugodni podatki o doseženi proizvodnji še vedno nižji od tistih količin, ki smo jih predvideli z gospodarskim načrtom za leto 1971. V skupni proizvodnji zaostajamo za načrtom za 4%, v blagovni pro-

izvodnji pa za 2%. Ta zaostanek za načrtom je predvsem posledica velikih težav, ki smo jih imeli pri oskrbi z osnovnimi surovinami vsled pomanjkanja finančnih sredstev.

Iz podatkov o doseženi proizvodnji niso razvidni premiki v strukturi proizvodnje predvsem glede na njeno stopnjo dodelave. Tudi v letu 1971 se je namreč nadaljevala težnja po pospeševanju proizvodnje, ki zahteva več vložnega dela in se zaradi tega na trgu tudi bolje vrednoti. Če bi uspeli tudi te premike v proizvodnji številkno zajeti, bi se lahko pričeli, da so proizvodni uspehi slovenskih železarn še nekoliko ugodnejši, kot pa to kažejo sami podatki o skupni oz. blagovni proizvodnji.

II. PRODAJA IN IZVOZ

S prodajo svoje proizvodnje na domačem trgu v slovenskih železarnah v letu 1971 nismo imeli posebnih težav, kar lahko pojasnjemo predvsem z zelo visoko konjunkturo celotnega jugoslovanskega gospodarstva. Ugodna prodaja doma nas ni pretirano spodbujala k izvozu in to je tudi eden izmed razlogov, da načrtov glede izvoza nismo dosegli niti količinsko niti vrednostno. Na naš zmanjšani izvoz je poleg tega vplivala neke vrste kriza, do katere je prišlo na področju črne metalurgije na svetovnem trgu. Znano je, da je pri vseh glavnih svetovnih proizvajalcih jekla proizvodnja v letu 1971 upadla zaradi težav pri prodaji, to pa je vplivalo tudi na precejšnje znižanje svetovnih cen jekla. Za naše železarne je zato izvoz bil tudi iz vidika rentabilnosti v letu 1971 veliko manj zanimiv, kar je drugi razlog za padec naše udeležbe v mednarodni trgovini.

Vsled prve devalvacije dinarja spomladi leta 1971 in spriču sprejetega mehanizma oblikovanja domačih prodajnih cen, so se naše povprečne prodajne cene v letu 1971 precej dvignile. Globalni podatki za združeno podjetje kažejo, da je bila povprečno dosežena prodajna cena v letu 1971 za 27% višja kot leto prej. Pri tem pa je treba upoštevati, da je dejanski porast povprečnih prodajnih cen vendarle nekoliko nižji, saj povečuje globalni indeks porasta prodajnih cen deloma spremenjena struktura proizvodnje v korist bolj vrednotenih izdelkov, po drugi strani pa tudi dejstvo, da smo dosegli manjši izvoz in pri izvozu so povprečne dinarske prodajne cene skoraj obvezno nižje kot na domačem trgu.

III. ZAPOSLENI IN OSEBNI DOHODKI

Poprečno število zaposlenih se je v slovenskih železarnah v letu 1971 malenkostno dvignilo (za 1%). Železarna Jesenice izkazuje celo zmanjša-

nje zaposlenih (2%), predvsem železarna Štore pa precejšen porast (6%).

Fluktuacija delavcev je bila v letu 1971 na istem nivoju kot leto prej in je torej razmeroma močna. V železarni Jesenice je kar 21% poprečno zaposlenih v letu 1971 prekinilo delovno razmerje.

Poprečni osebni dohodek na fizičnega delavca se je v združenem podjetju v letu 1971 dvignil za 21%. Če računamo povprečje na osnovi opravljenih ur, je porast celo nekoliko višji in sicer 23%. Tja do oktobra meseca je bilo naraščanje osebnih dohodkov v železarnah nekoliko hitrejše, kot pa ga je bilo opaziti v povprečju v republiki Sloveniji. Zadnje mesece leta pa so v preostalem gospodarstvu, predvsem pa izven gospodarstva osebni dohodki naraščali v Sloveniji veliko hitreje kot v železarnah. Ne glede na to kažejo zbrani podatki, da je bilo republiško povprečje osebnih dohodkov v letu 1970 za 10% višje kot v slovenskih železarnah, v letu 1971 pa smo v železarnah dosegli republiško povprečje in smo prejeli skozi vso leto celo za 3% višje osebne dohodke, kot je bilo povprečje v celem slovenskem gospodarstvu.

IV. OSNOVNA SREDSTVA

Če govorimo o osnovnih sredstvih, ki je bila izvedena po stanju na dan 31. 12. 1971, potem lahko ugotovljamo, da se je nabavna vrednost vseh aktivnih osnovnih sredstev v slovenskih železarnah povečala za 13%, sedanja vrednost pa tudi za enak odstotek. Pač pa se je znižala vrednost investicij v pripravi do take mere, da je skupna sedanja vrednost vseh osnovnih sredstev v združenem podjetju na

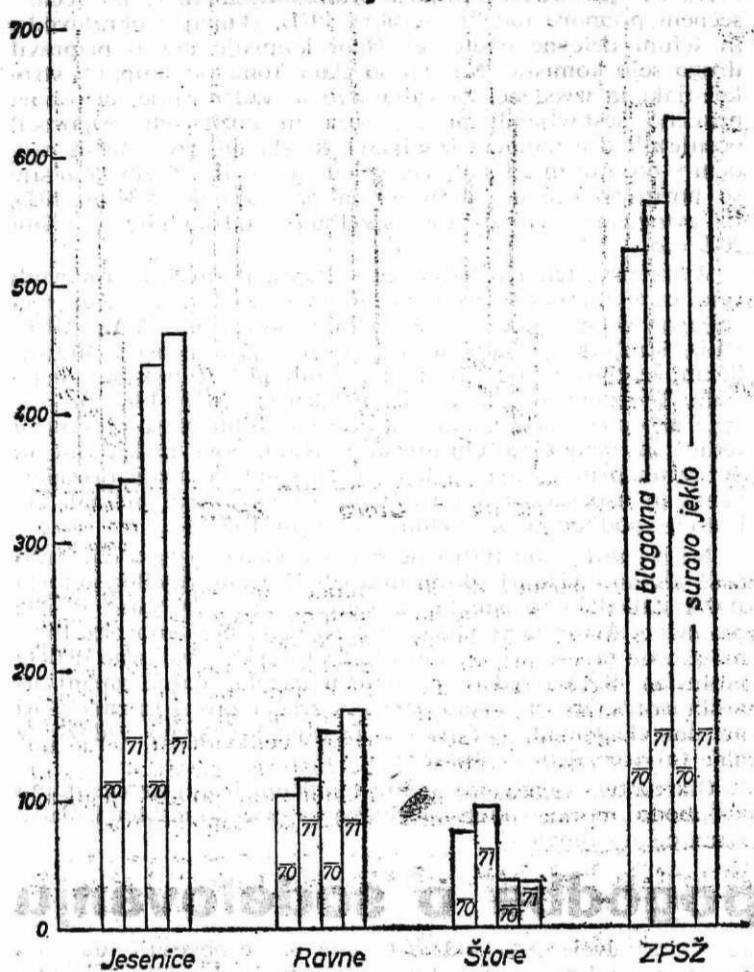
koncu leta za 2% nižja kot na začetku. To dokazuje, da smo v letu 1971 razmeroma malo investirali. Vseh naložb v osnovna sredstva je sicer bilo 118 milijonov din, to pa je vendarle manj, kot je znašala celoletna amortizacija. Vrednostno gledano torej na področju osnovnih sredstev v letu 1971 nismo uspeli zagotoviti enostavne reprodukcije. Razmeroma nizek obseg investicij lahko pojasnjemo samo z velikim pomanjkanjem finančnih sredstev.

Revalorizacija osnovnih sredstev je vnesla v celotno strukturo poslovnih sredstev slovenskih železarn pomembne uspehe. Nabavna vrednost osnovnih sredstev se je zaradi revalorizacije povečala kar za 1.196 milijonov din (56%), sedanja vrednost pa za 673 milijonov din (51%). V nekem smislu pomeni zatorej revalorizacija za slovensko železarstvo močno dodatno obremenitev v smeri zniževanja dohodka.

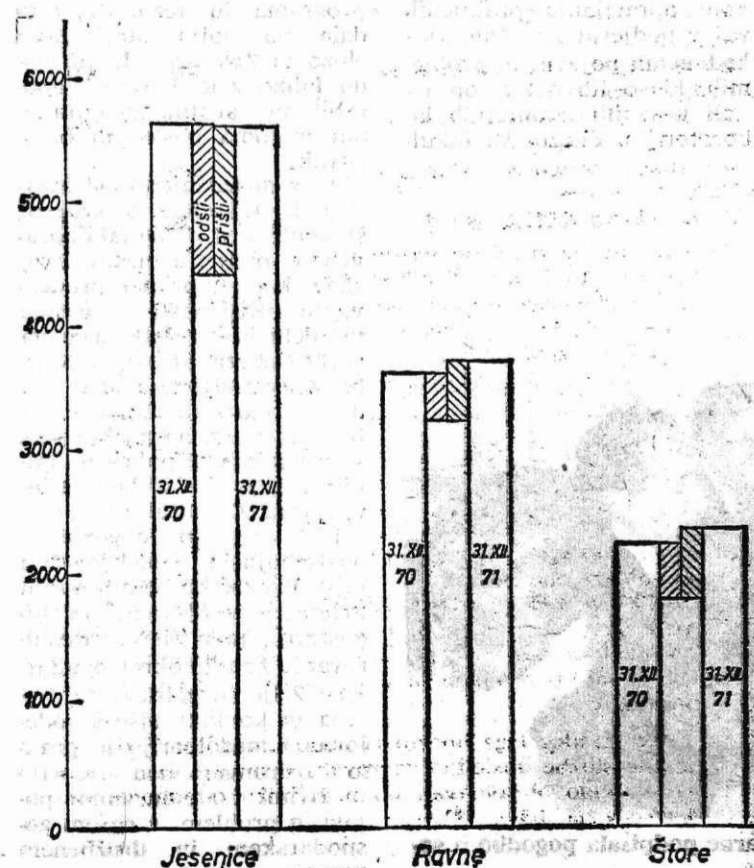
V. OBRATNA SREDSTVA

V slovenskih železarnah nimamo zadovoljivo urejenega financiranja obratnih sredstev, kar ima za posledico veliko nelikvidnost. Kljub temu pa lahko trdimo, da smo vsaj znotraj podjetja v letu 1971 na področju obratnih sredstev dosegli velik napredek. To lahko dokazujemo že z nekaj podatki. Vsa angažirana obratna sredstva (zaloge, terjatve, ostala obratna sredstva) so se v združenem podjetju v teku celega leta povečala za 21% oz. za 277 milijonov din, pri tem pa so se samo poslovne terjatve povečale za 276 milijonov din. To pomeni, da smo v slovenskih železarnah z izjemo terjatev ostala obratna sredstva znižali, kar je ogromen uspeh še posebno, če upoštevamo,

Proizvodnja (v 000 tonah)

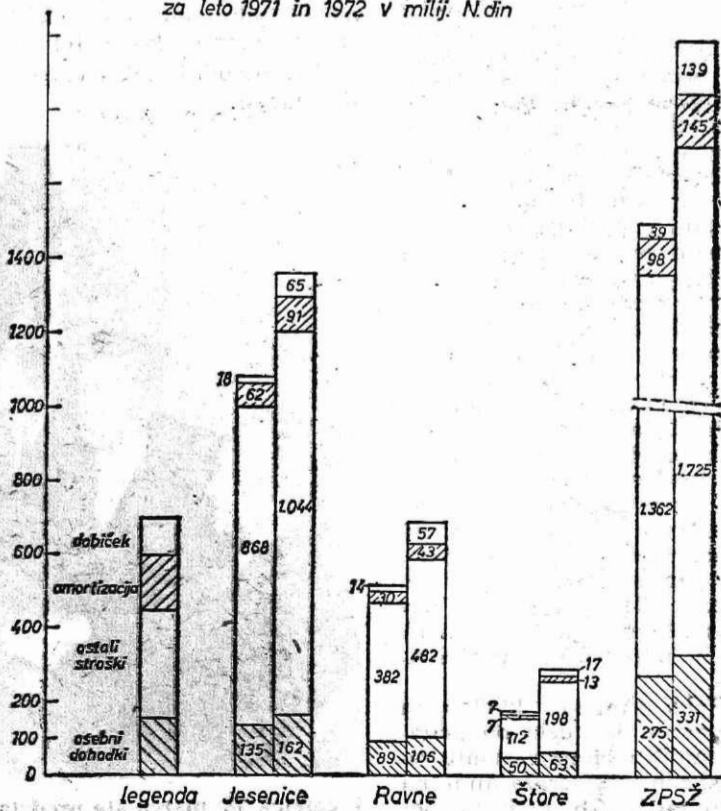

Zaposleni

Celotni dohodek

za leto 1971 in 1972 v milij. N.din

da se je nominalna vrednost zalog in drugih obratnih sredstev vsled inflacije povisala.

Zelo zanimive so tudi spremembe v strukturi financiranja obratnih sredstev. Približno 50% dodatnih angažiranih obratnih sredstev v že omenjenem znesku 227 milijonov din financiramo z lastnim poslovnim skladom (109 milijonov din), medtem ko smo svojim dobaviteljem več dolžni samo 67 milijonov din in kreditov imamo na koncu leta samo 24 milijonov več kot na začetku. Preostalo jugoslovansko gospodarstvo dolguje slovenskim železarnam na koncu leta 1971 210 milijonov din več sredstev kot na začetku in pretežni del te povečane razlike krijemo v slovenskih železarnah z lastnim poslovnim skladom oz. drugimi lastnimi sredstvi. Slovenske železarne so postale na tak način, sicer proti svoji volji, pomemben finančni preostalek jugoslovanskega gospodarstva in same to neprosto voljno financiranje tudi zelo drago plačujejo predvsem v obliki lastne nelikvidnosti.

31. 12. 1971 so imele vse tri železarne blokirane svoje žiro račune v skupnem znesku 210 milijonov din. Ta blokada nam povzroča ogromne težave in veliko ekonomsko škodo. Dodati pa je treba še to, da moramo po sili zakona do 30. 6. 1972 postati likvidni, sicer bomo prisiljeni osebne dohodke krepko znižati. Reševanje nelikvidnosti bo zato v letu 1972 osrednja poslovna naloga slovenskih železarn, ki ji bomo morali v veliki meri podrediti celotno poslovno politiko. Priznati si moramo, da znotraj podjetja na vseh področjih še nismo storili vsega možnega, kar nam bi likvidnost olajšalo, in zato nas vse v tem pogledu v naslednjih

mesecih čaka še ogromno dela. Po drugi strani pa vsi naši podatki dokazujejo, da svoje nelikvidnosti samo z lastnimi silami ne bomo mogli sanirati in si bomo zato morali zagotoviti pomembna dodatna finančna sredstva predvsem v obliki kreditov. V interesu celotnega slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva je, da v združenem podjetju nelikvidnost likvidiramo in zato lahko upravičeno pričakujemo, da nam to pot ne bo izostala potrebna pomoč poslovnih bank in širše družbene skupnosti.

VI. CELOTNI DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Zaključni podatki za leto 1971 kažejo ugoden porast celotnega dohodka in tistih elementov njegove delitve, ki pomenijo materialno jačanje slovenskega železarstva. Predvsem želimo opozoriti na izreden porast bruto akumulacije (seštevek amortizacije in dobička), ki je znašala 287 milijonov din, kar je enkrat več kot leta 1970 in 16-krat več kot leta 1968.

Na ugoden porast celotnega dohodka in skladov je brez dvoma v precejšnji meri vplival porast prodajnih cen. Pretirano skromni bi pa vendarle bili, če bi vse boljše rezultate v delitvi celotnega dohodka pripisovali višjim prodajnim cenam. Boljša akumulacija slovenskih železarn je namreč v precejšnji meri tudi rezultat višje produktivnosti, bolj ekonomičnega koriščenja poslovnih sredstev in drugih sprememb, ki jih v združenem podjetju zavestno in načrtno izvajamo z namenom, da tudi dolgoročno saniramo ekonomski položaj slovenskega železarstva.

VII. ZAKLJUČEK

Ko ocenjujemo poslovanje slovenskih železarn v letu

1971, lahko kot zaključek rečemo naslednje:

1. Slovenske železarne so v letu 1971 dosegle pomemben napredek v obsegu in kvaliteti proizvodnje. Proizvodnja bi lahko bila še večja, če je ne bi zavirala nezadostna oskrba s surovinami kot posledica pomanjkanja finančnih sredstev.

2. Področje širjenja proizvodnih zmogljivosti je v letu 1971 v celoti stagniralo, saj so vse investicijske naložbe v železarnah reducirane na tisti minimum, ki ga še dopušča naš težak likvidnostni položaj.

3. Združeno podjetje je v letu 1971 na področju obratnih sredstev doseglo pomemben napredek in sicer predvsem na mestih, ki so bila v dosegu naše lastne moči. Kljub temu pa se je nelikvidnost železarn povečala in sicer deloma zaradi izredno močnega porasta terjatev do kupcev, deloma pa vsled naše nemoči, da bi si z večjimi krediti zagotovili dodatno potrebne vire financiranja obratnih sredstev.

4. V pogledu celotnega dohodka in akumulacije so slovenske železarne v letu 1971 izredno napredovale. Delno je to rezultat višjih prodajnih cen, v precejšnji meri pa tudi efekt notranjih ukrepov, ki jih na vseh nivojih izvajamo z namenom, da se tudi dolgoročno sanira ekonomski položaj slovenske črne metalurgije.

Večji ustvarjeni dohodek je omogočil tudi porast osebnih dohodkov. Tja do zadnjih mesecev leta 1971 so osebni dohodki v slovenskih železarnah rasli hitreje kot v preostalem gospodarstvu, medtem ko v najnovjšem času opažamo zopet obratne tendence. Glede na pogoje dela so osebni dohodki v železarnah še vedno razmeroma nizki in zato bo skrb za njihovo ustrezno rast v letu 1972 tudi ena osrednjih nalog samoupravnih in vodstvenih struktur v združenem podjetju.

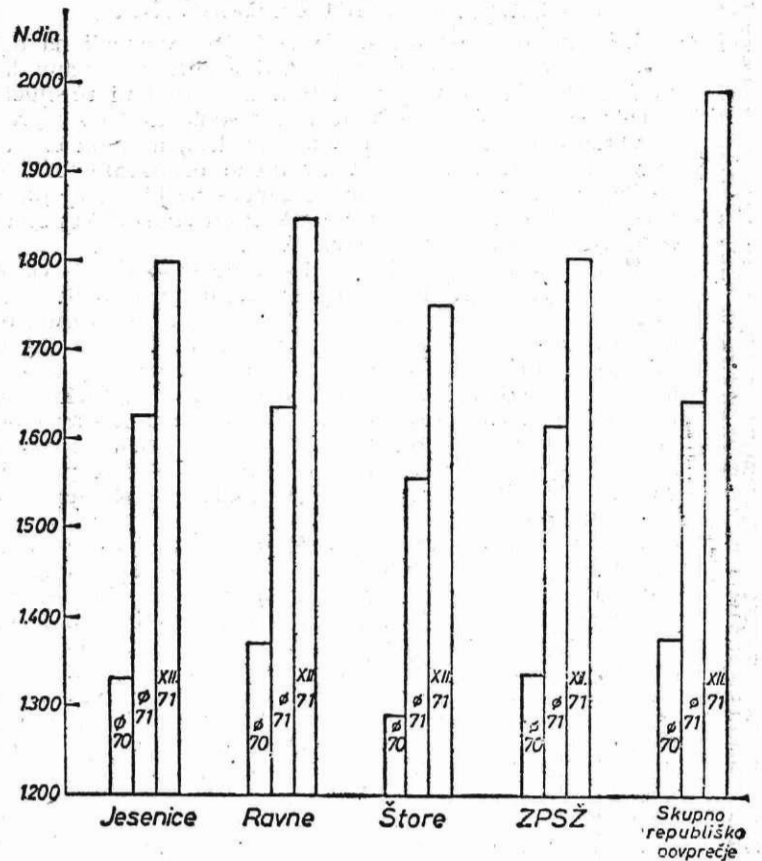
5. Spričo procesa stabilizacije, ki ga celotna jugoslovanska družba intenzivno izvaja, moremo pričakovati, da se bo ekonomski položaj slovenskih železarn v letu 1972 precej poslabšal. To smatramo skoraj za nujno, saj bi bilo nerealno pričakovati, da bi se črna metalurgija lahko izognila svojemu prispevku k splošnim stabilizacijskim naporom. V tej zvezi pa vseeno izražamo zaskrbljenost zaradi upravičene domneve, da delujejo nekateri dosednji stabilizacijski ukrepi v smer, ki bi utegnili ekonomski položaj črne metalurgije ponovno nenormalno poslabšati. Prepričani smo, da to ne more biti v interesu preostalega gospodarstva, niti ne more delovati stabilizacijsko v gospodarstvu kot celoti.

6. Učinkovitejšega reševanja že dalj časa osrednjega problema slovenskih železarn, to je njihove likvidnosti, v letu 1972 ne bo možno več odlagati. Slovenske žele-

Povprečni mesečni osebni dohodki

za leto 1970, 1971 in december 1971

(v N. dinarjih)

zarne morajo postati do 30. 6. 1972 likvidne. Da bomo ta izjemno zahtevni cilj lahko dosegli, se bomo morali temeljito in načrtno lotiti dodatnih notranjih ukrepov, ki nam bodo zagotovili še racionalnejše poslovanje z obratnimi sredstvi, istočasno pa nam bodo morale poslovne

banke in širša družbena skupnost zagotoviti pomembnejše nove kredite za financiranje tekočega poslovanja. Predvsem pa ne moremo upati, da bi sanirali svojo lastno nelikvidnost, če se ne bo bistveno izboljšal splošni likvidnostni položaj jugoslovanskega gospodarstva.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 25. marca: Zvonimir LABURA, žebljarna	738	749
NEDELJA, 26. marca: inž. Alojz KALAN, martinarna	360	81726
PONEDELJEK, 27. marca: dr. inž. Marin GABROVŠEK, TKR	380	732
TOREK, 28. marca: Anton KOMLJANC, profilarna	626	871
SREDA, 29. marca: Zdravko CRV, valjarna žice	852	760
ČETRTEK, 30. marca: inž. Boris BREGANT, TSNG	801	81628
PETEK, 31. marca: Franc GLOBOČNIK, plavž	340	740

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

OPOZORILO

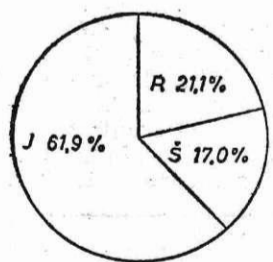
Na podlagi sklepa odbora za splošne zadeve železarne Jesenice z dne 14. III. 1972 OPOZARJAMO ČLANE KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE, da se od 3. IV. dalje prepoveduje voh in izhod na signalnem bloku. To velja za čas ob zaključku odnosno pričetku dne, ker je zaradi prometa in proge ogrožena varnost posameznikov.

Vse kršilce tega opozorila bodo kontrolorji spl. varnostne službe dosledno zavračali, v slučaju izsiljevanja pa se bodo obravnavali po pravilniku o odgovornosti delavcev na delu v ZJ.

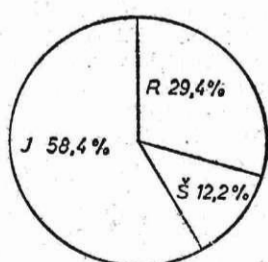
Splošna varnostna služba
Železarne Jesenice

Deleži posameznih železarn v ZPSŽ v letu 1971

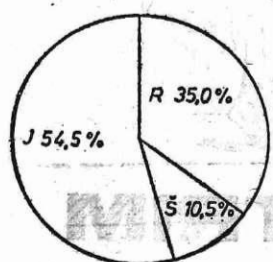
Blagovna proizvodnja

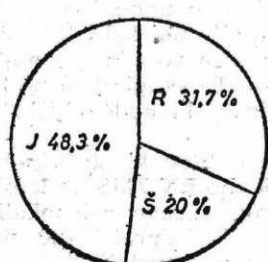
Celotni dohodek

Brutto akumulacija

Število zaposlenih

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Aktiv mladih komunistov

ZKS in njeni organi so že večkrat opozarjali na dejstvo, da organizacija ne more biti avantgarda, napredna in pripravljena za vsakdanji boj, če v njej ni revolucionarnih in usposobljenih članov. Zato se postavlja v ospredje vprašanje vsebine in organizacije dela, nasploh organiziranosti Zveze komunistov in njene usposobljenosti za vsakdanje, včasih navidezno nepomembne bitke, ki jih je treba izbojevati predvsem v konkretnih življenjskih sredinah, kjer komunisti delajo in živijo.

Med temi vprašanji je dobilo pomembno mesto vključevanje v ZK, predvsem neposrednih proizvajalcev in mladih. To pa predvsem zato, da bi se ZK ne odtujila od delavskega razreda, kar se v nekaterih sredinah že dogaja in zato, da bi v njo vnesli več revolucionarnosti, poleta in usposobljenosti. Pri tem je treba poudariti ugotovitev, da je ZM zanemarila celo generacijo, zato je tudi njena povprečna starost čez 40 let, kar nam pove, da so na vodstvenih položajih ljudje, ki so bili v ZK sprejeti že pred 30 ali več leti. Tudi v naši občini smo v ZK sprejeti v zadnjih letih odločno premalo mladih.

Pred dvema letoma se je v Sloveniji začel proces ustanavljanja aktivov mladih komunistov. Splošna osnova za njihovo delo je bila podana, organiziranih je bilo več psvetov, vendar so aktivni le malokje zaživeli in odigrali svojo vlogo. Ponekod so delovali le kot izobraževalna oblika, drugje kot način organiziranosti. Pravega mesta in prave vloge pa aktivni niso našli. Aktiv mladih komunistov pri občinski konferenci ZKS, je vključeval mlade komuniste do 27. leta starosti, imel je izdelan program, izvedel pa je tudi nekaj seminarjev. Vendar menim, da ni uspel pri tem, da bi slehernega mladega komunisto angažiral v konkretni sredini — šoli, delovni organizaciji, ZM, interesnih mladinskih organizacijah. V ta namen so bili predvideni razgovori po področjih (šport, kultura, šolstvo), vendar do tega ni prišlo. Zato se večina članov aktiva ni nikjer konkretno angažirala, zato tudi posamezniki kot člani Zveze komunistov niso odigrali svoje vloge.

Cilj, bistvo in namen aktiva mladih komunistov je v tem, da mlade člane Zveze komunistov usposobi za konkretno delovanje v osnovnih organizacijah ZK in na vseh področjih, kjer morajo kot člani ZK delovati, predvsem pa v Zvezi mladine in interesnih mladinskih organizacijah.

Poleg praktičnega, vsakodnevnega usposabljanja ob izvajanju nalog, je potrebno poskrbeti še za stalno načrtno izobraževanje mladih članov ZK. To usposabljanje ima namen, da mladega člana čimprej in čimbolje usposobi za vsakdanje naloge. Aktiv bo moral v ta namen organizirati študijske nazpre, debate, predavanja in seminarje; vse te oblike naj bi mlade spodbujale k samostojnemu razmišljanju, k samostojnemu delovanju na vseh področjih. Zavedati se moramo, da je danes komunistu potrebno predvsem znanje, razgledanost in usposobljenost. Program izobraževanja bo treba prilagoditi strukturi članstva, ta pa je takšna, da zajema mlade od poklicne šole do visoke izobrazbe. Zato bo treba pri sestavljanju programov s tem računati.

Aktiv mladih komunistov morajo sicer odigravati pomembno družbeno izobraževalno funkcijo, ne smejo pa biti samo izobraževalna oblika. V aktivih se morajo mladi člani ZK dogovarjati za določena stališča, izmenjavati izkušnje, ne smejo pa se v aktivu izolirati, zato ostaja njihovo področje delovanja šola, osnovna organizacija, interesne organizacije in predvsem Zveza mladine.

Vsekakor lahko mladi člani ZK največ naredijo med svojo generacijo, med mladino in vrstniki in sicer kot aktivisti najrazličnejših interesnih organizacij, kjer se mladina združuje. Teža njihove politične aktivnosti naj bo usmerjena v to področje. V njem morajo razvijati aktiven odnos do najširših družbenih vprašanj in se do njih opredeliti ter se v te akcije vključevati. Mladi komunisti so tudi dolžni skrbeti za vključevanje mladih v vse oblike družbenega delovanja, tudi v samo ZK. Cilj vsega pa naj bo, da mladi komunisti postanejo najbolj usposobljeno, osveščeno in aktivno jedro Zveze komunistov.

Mladi moramo delovati preko meja

Prejšnji teden je bil v Bistrici pri Pliberku na avstrijskem koroškem enotedenski mednarodni mladinski seminar, ki ga je organiziral deželni mladinski sekretariat pri koroški deželni vladi. Seminarja so se udeležile delegacije Julijske krajine in Benecije, Koroške in Slovenije. V slovenski delegaciji so bili predstavniki republiške in občinskih konferenc Zveze mladine, predvsem obmejnih in tistih, ki imajo že navezane stike z mladimi v zamejstvu, predstavniki študentov in republiške konference klubov OZN.

V začetku seminarja so mlade pozdravili konzuli omenjenih dežel ter organizator seminarja, med seminarjem

je udeležence sprejel tudi deželni glavar za Koroško, Hans Sima.

Program seminarja je obsegal področje dela mladih v posameznih deželah, njihovo organiziranost in cilje, kulturno dejavnost in možnosti za sodelovanje, probleme šolstva in izobraževanja ter delovanja mladinskih organizacij na šolah, o sodelovanju univerz Ljubljana, Trst in Celovec, zadnji dan pa je bil posvečen dogovoru o nadaljnjem sodelovanju med mladimi treh dežel.

Poleg nekaterih konkretnih dogovorov o sodelovanju na posameznih področjih, je bil na pobudo koroške delegacije sprejet sklep, da se ustanovi ogran, ki bi stalno skrbel za stike mladinskih organizacij treh dežel, vanj naj bi vsaka dežela imenovala nekaj predstavnikov.

Seminar je bil odlično organiziran, za udeležence je bilo organiziranih vrsto zanimivih prireditev, vseeno pa je ostalo nekaj odprtih vprašanj, posebej s področja položaja manjšin. Udeleženci seminarja so menili, da ne more biti iskrenega in odprtega sodelovanja, dokler vsaka dežela teh vprašanj ne reši. Kljub temu so menili, da je bil seminar potreben, saj je bil eden od prispevkov k boljšemu sodelovanju dežela in prispevek mlade generacije k reševanju odprtih in nerešenih vprašanj.

Za lažje razumevanje teh vprašanj moram dodati še nekaj podatkov o položaju naše manjšine v Italiji in Avstriji ter o nekaterih aktualnih vprašanjih odnosov z obema državama.

Ob nedavnem sojenju študentu Marjanu Šturinu zaradi slovenskih podnapisov na tablah s krajevnimi imeni, se je slovenska javnost spet zavedela odprtih in nerešenih vprašanj. Slovenska manjšina v Avstriji je področje, na katerem morata državi sodelovati, se dogovarjati in doseči popolno uveljavitev mednarodne obveznosti Avstrije, ki je zapisana v 7. členu državne pogodbe. Ni še urejeno vprašanje dvojezičnosti v šolah in uradih, še vedno ni slovenskih napisov v slovenskih krajih, pritisk na Slovence je prisoten vseskozi, kar smo opazili tudi v času seminarja. Zlasti je neugoden slab materialni položaj področja, kjer slovenska manjšina živi.

V boljšem položaju je sicer manjšina v Italiji, vendar še vedno ne v takšnem, kakršnem je italijanska manjšina v Sloveniji. Slovencev je v Italiji približno 140.000, predvsem živijo v tržaški, videmski in goriški pokrajini, v vsaki od teh pokrajin je njen položaj drugačen. Že nekaj let izvajajo neofašistične organizacije na Slovence ogromen pritisk, nerešenih pa je še vrsto drugih vprašanj.

Dobri odnosi, ki se razvijajo med Jugoslavijo in obema državama v zadnjih letih, bodo torej morali prispevati tudi in predvsem k reševanju položaja manjšine tako v Italiji kot Avstriji.

Položaj slovenske mladine v obeh deželah je nezavidljiv. Na Koroškem deluje Zveza slovenske mladine in dijaška zveza, ki dobivata podporo pri socialistični mladini. V Italiji se slovenska mladina vključuje v vse obstoječe stranke, deluje pa tudi na športnem, kulturnem in drugih področjih. Zato je tudi razumljivo, da sodelovanje mladih ne more sloneti na idejnih osnovah, temceč predvsem na izrazitih interesih mladih, ki se odražajo v športu, kulturi, izletih in podobno.

Republiška konferenca ZM o mesecu mladosti

Republiška konferenca ZMS je letos dokaj zgodaj začela s pripravami za praznovanje meseca mladosti. Na zadnji seji predsedstva republiške konference ZM so sklenili, da bo letos slovenska mladina še posebej slovesno praznovala dan mladosti, saj bo počastila osemdesetletnico predsednika republike. Letošnja štafeta mladosti bo potovala skozi Slovenijo od 14. do 18. maja. Na RK ZMS so se odločili, da le-ta obišče manjše število občin, kjer pa naj bi se dalj časa zadržala. Poseben poudarek naj bi bil na občinah, kjer se je tov. Tito mudil v obdobju med letoma 1931 in 1940, ko je prišel v Slovenijo. To je Posavje, Obotolja, Gorenjska, Štajerska in Ljubljana.

V zaključni prireditvi na dan mladosti bo na beograjskem stadionu JLA sodelovalo tudi 50 mladincev iz naše republike, ki naj bi s podobno vajó kot je bila lansko leto — ko je navdušila tisoče gledalcev — prikazali sposobnost, moč in spretnost mladine. Tradicionalna prireditev 25. maja nosi letos naslov: »Mi smo pomnik sedanjosti«.

Predsednika Tita bo iz Slovenije obiskalo 150 mladink in mladincev, ter mu v imenu vseh voščilo vse najboljše ob njegovem 80. rojstnem dnevu. Ta skupina pa bo komaj desetina vseh mladincev iz države, ki bodo obiskali svojega velikega vzornika.

Razen številnih proslav in prireditev, ki jih pripravljajo občinske mladinske organizacije, bo RK ZMS ob letošnjem dnevu mladosti nagradila 20 najprizadenejših mladinskih mentorjev, posebna priznanja pa bodo prejeli tudi najbolj delavni družbeni delavci iz vrst mladinskih aktivistov.

Seja sekretariata TK ZM

V ponedeljek, 20. tm., je sekretarka TK ZMS Ivanka Špehonja sklicala sejo sekretariata. Glavna tema seje je bila priprava praznovanja meseca mladosti in akcije TK ZM v prihodnjem mesecu.

Enotni so bili v tem, da je treba vse akcije v občini v mesecu maju povezati v celoto in določiti terminsko kje, kdaj in kako bodo te akcije potekale. Glede na to, da je letošnje praznovanje še bolj svečano kot ostala leta, bi morali ne samo v ZM, ampak v vseh družbeno-političnih organizacijah (taborniki, TVD, športna in druga društva, itd.), skleniti skupen dogovor o organizatorju oz. nosilcu akcije in financierju le-te. Tega pa do danes še nismo storili. Izražena je bila tudi misel, da je mogoče napaka v tem, ker v občini nimamo nekega koordinatorja vseh akcij, ki bi le-te znal usklajevati, organizirati.

Okvirni program prireditev ob mesecu mladosti je že narujen in sprejet. Program sam je dokaj bogat in vključuje vse interesne sfere mladih. Največje prireditve v mesecu mladosti bodo vsekakor začetek meseca mladosti, kjer bo nastopil pihalni orkester JLA iz Ljubljane, množičen pohod občanov na Pristavo in pa zaključna prireditev — baklada, za katero pa še ni izdelan dokončen program. Postavlja pa se vprašanje koliko zamišljenih akcij bo mogoče izvesti s sredstvi s katerimi razpolaga občinska konferenca ZM namensko za ta mesec.

V nadaljevanju seje je sekretariat sprejel akcije društvene in športne komisije za sledeči mesec in jim določil tudi datume. Omenim naj le srečanje mladih železarjev z graničarji, katero bo 8. aprila in pa seminar za mlade kulturne delavce 22. aprila, katerega prirejata društvena in ideološka komisija pri TK ZM.

Na koncu seje so podprli predlog, da bi TK ZM bila prireditelj srečanja mladine gorenjskih delovnih kolektivov. Srečanje naj bi bilo 2. maja v Završnici povezano z različnimi športnimi panogami in zabavo s plesom. Sekretariat je zadolžil društveno in športno komisijo, da pripravi program srečanja ter ga posreduje na enih prihodnjih sej predsedstva TK ZM.

Pr
sk
ob
us

vo
zel
to,
se
m
dr
ne
oc
10
se
ga
pi
je
no
vs
se
na
oi
el
bi
di
iz

vo
ol
pi
pi
n
je
n
M
n
z
s
n
—

se
ku
ir
sl
S
st
o
fe
p
S
st
p
J
S
o
p
iz
se
ž
vi
n
sl
v
r

v
s
g
c
s
h
d
č
s
c
s

Samoupravni organi v preteklem tednu

26. seja odbora za plan in finance

Predsednik odbora za plan in finance inž. Janez Komel je sklical 26. seja odbora v sredo, 15. marca 1972. Na seji so obravnavali mesečno poročilo direktorja za proizvodnjo in uspehe proizvodnje v I. dekadi marca.

Mesečno poročilo o proizvodnji v februarju izkazuje zelo dobre rezultate zlasti zato, ker je februar zimski mesec s številnimi težavami in mesec z najmanj delovnih dni. Kljub temu je plan skupne proizvodnje dosežen 98,7 odstotno, plan blagovne pa 100,7%. Skupaj so v tem mesecu odpravili 30.872 ton blaga. Tudi finančna realizacija proizvodnje je ugodna, saj je nekaj večja od 108 milijonov dinarjev. Uspehi bi bili vsekakor boljši, če v tem mesecu ne bi prišlo do okvare na blumingu, če ne bi bilo omejitev električnega toka v elektro jeklarni in če se ne bi pokvarila vodikarna, zaradi česar je izpadlo nekaj proizvodnje v hladni valjarni.

Ko pa so pregledali proizvodne uspehe po posameznih obratih, so ugotovili večjo porabo koksa na plavžih, predvsem kot posledico ne-normalnega dela aglomeracije zaradi okvare mlina za apnenec in elevatorja za koks. Menili so, da bi morali za normalno preskrbo plavžev z aglomeratom čimprej uvesti v aglomeraciji tretjo izmeno. Tudi aglomeracijo bo

treba opremiti toliko, da bo sposobna pripraviti kvaliteto, kakršna se od nje pričakuje.

Pri obravnavi proizvodnih uspehov v I. dekadi marca, so prav tako ugotovili zelo dobre rezultate, saj je skupna proizvodnja dosežena 94,2 odstotno, blagovna 99,2%, odprava pa kar 98,2%. Posebno visok procent odprave v tej dekadi je razveseljiv, saj je za več kot leto nazaj dosežen največji odstotek odprave v I. dekadi, za katero je vedno značilna majhna odprava. Nekoliko slabši rezultati so doseženi le v naslednjih obratih:

— na plavžu zaradi manjše ohlaiditve v notranjosti peči,

— v martinarni zaradi tri-dnevnega obratovanja samo s tremi pečmi, ker je kvaliteta opeke za peči zelo slaba,

— v novi profilarni zaradi težav s pogostimi menjavami programa,

— v jeklovleku zaradi drobnih dimenzij in prestavitve prve delovne sobote,

— v hladni valjarni zaradi okvare vodikarne in

— v elektrodnom obratu zaradi pomanjkanja rutila.

S III. kongresa sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije

V dneh od 15. do 17. marca se je v Opatiji zbralo na III. kongresu sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije okrog 300 delegatov. Sindikat industrije in rudarstva Jugoslavije združuje okrog 1.500.000 delavcev. Referat na kongresu je prebral predsednik Milaň Rukavina-Sajn, delegatom III. kongresa pa je spregovoril tudi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Dušan Petrovič-Sane. Razprava je bila zelo obširna, med razpravljalci pa je bilo tudi več delegatov iz Slovenije, med njimi predsednik sindikata iz ravenske železarne Ivan Kugovnik. Govoril je o minimalnih osebnih dohodkih in o življenjskih stroških delavcev, predvsem s stališča stalnega naraščanja cen življenjskim po-

trebščinam. V razpravi je poudaril, da za takšno skokovito naraščanje cen ne moremo prenesti celotno breme le na delovne organizacije, pač pa bi morala sama družba poskrbeti glede minimalnih osebnih dohodkov, po drugi strani pa tudi ustrezno ukrepati glede samih cen najosnovnejših življenjskih stroškov. V nasprotnem primeru bo naša bazična industrija pri osebnih dohodkih še bolj osiromašena.

Tretjemu kongresu sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije v Opatiji je poslal pozdravno pismo tudi tovariš Tito, delegati kongresa pa so se pridružili predlogu naj bi tovarišu Titu za njegovo 80-letnico že drugič podarili odkovanje narodnega heroja.

Seja predsedstva TO OO sindikata Železarne

V petek, 10. marca, je bila v delavskem domu pri Jelenu seja predsedstva tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne. Na seji sta bila navzoča tudi Dušan Stare, sekretar podjetja in Tomaž Ertl, direktor kadrovskega sektorja. Razen članov predsedstva so bili na seji tudi člani komisije za oddihe in izlete pri TO OO sindikata Železarne ter pred-

sedniki koordinacijskih odborov sindikata v delovnih enotah. Direktor kadrovskega sektorja tov. Ertl je posredoval informacijo o dosedanjem poteku razprave, o medsebojnih odnosih Železarne in GPZ. Celotna problematika, ki obravnava že omenjene odnose bo prek odbora za življenjske pogoje in rekreacijo posredovana delavskemu svetu Železarne.

Menili so, da je treba posebej poudariti in opozoriti na nevarnost, da bo martinarna večkrat obratovala samo s tremi pečmi, ker je kvaliteta opeke, ki jo dobavlja Magnohrom zelo slaba, zlasti črna opeka in je vzdržnost peči majhna. To lahko bistveno ogrozi možnost izpolnitve proizvodnega plana v martinarni, ki je v letošnjem letu začela zelo dobro obratovati. Predlagali so, da se s posredovanjem pri VATROSTALNI in z nakupom kvalitetne opeke pri zunanjem proizvajalcu zagotovi martinarni prek vsega leta delo na štirih pečeh. Predvsem je treba ostro posredovati pri VATROSTALNI, kajti s tem našim dobaviteljem Železarne nima nobenih finančnih obveznosti in je eden med redkimi, kateremu tekoče poravnavamo dolgove. Menili so, da upravičeno pričakujemo takšen odnos tudi z njihove strani proti Železarni, prav zaradi teh razlogov.

5. seja komisije za proizvodnjo valjarne Bela

V torek, 14. marca je bila peta seja komisije za proizvodnjo pri svetu delovne enote valjarne Bela. Najprej so pregledali izpolnjevanje sklepov sprejetih na četrti seji. Ponovno so naročili, naj obratovodstva prek delovnih skupin opozorijo delavce na pravilno ravnanje s stroji in napravami, da ne bo okvar, opozorijo pa naj tudi na kakovostno delo. Vzporedno s tem je treba delavcem prikazati posledice, ki nastanejo, če delo ni opravljeno kakovostno oziroma, če je zastoj preveč in če ravnanje zaposlenih s stroji in napravami ni najbolje.

Sef delovne enote inž. Perne je obrazložil proizvodno problematiko za mesec februar po posameznih oddelkih valjarne in povedal, da je bila proizvodnja tako v delovni enoti valjarne Bela kot tudi v Železarni v februarju zadovoljiva. Plan v marcu je v primerjavi s februarjem večji ker je tudi več delovnih dni. Proizvodni načrt je dosegljiv z dobrim delom in v primeru če ne bo večjih okvar. Inž. Perne je po posa-

meznih oddelkih obravnaval proizvodno problematiko v prvi polovici marca in povedal, da imajo težave zaradi pomanjkanja valjev na blumingu. Primanjkuje tudi sklopki, ki jih dobivajo iz Litostroja, težave pa imajo prav tako zaradi zaloge valjev za štekel.

V razpravi sta sodelovala tudi tov. Jereb in tov. Rabič. Ob koncu seje so se dalj časa zadržali pri proizvodni problematiki Javornika I. Želani je bilo predvideno, da bi obrat prenehal z obratovanjem. Pozneje se je pokazalo, da železarne Ravne in Store še ne moreta oskrbovati z ustreznim vložkom. V Ravnah in Storaht tudi nimajo na razpolago dovolj kapacitet. To so razlogi, da bo treba obratu Javornik I. prihodnje posvetiti večjo pozornost, poskrbeti za potrebne delavce na brusilnih strojih in v adjustaži, da bo jeklovlek pravočasno oskrbovan z ustreznim vložkom. Sefu delovne enote so naročili, naj ustrezno problematiko posreduje kadrovskemu sektorju in kvalitetni kontroli.

Generalni remont ASEA električne peči poteka po predvidenem programu

S sej sindikalnih odborov

VALJARNA 2400

V soboto, 26. februarja, je bila v sejni sobi OTOP v valjarni 2400 12. seja sindikalnega odbora. Dnevni red je obsegal štiri točke. Navzoči člani sindikalnega odbora so se strinjali s predlaganim načinom praznovanja dneva žena, nato pa so se dalj časa zadržali pri kategorizaciji delovnih mest. Člani kolektiva: skladiščnik rezervnih delov, vodja dviznih miz, prvi rezalec na čelnih škarijah, žerjavovodja na žerjavu št. 7 ter rezalec in zarisovalec v OTOP-u imajo več pripomb. Člani sindikalnega odbora menijo, da so njihove pripombe utemeljene in bo celotna problematika posredovana komisiji za nagrajevanje v obratu. Na seji so obravnavali tudi delovno mesto »pomočnik Custodis peči«.

Mnenja so, da je kategorija v skladu s popisom delovnega mesta, vseeno pa bodo tudi to problematiko odstopili v nadaljnjo razpravo komisiji za nagrajevanje v obratu.

V komisijo za nagrajevanje so kooptirali Marjana Valentinčiča in Stankota Ferjana.

LIVARNE

Sindikalni odbor livarne se je sestal 3. marca. Na seji so prebrali okrožnico tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne o enotnih kriterijih za praznovanje dneva žena in naročili predsedniku sindikalnega odbora, da bodo tudi tri delavke zaposlene v livarni upoštevane pri predlaganem načinu praznovanja.

Člani sindikalnega odbora so bili seznanjeni z analizo predpisov — pravilnikov, ki

urejajo določena področja v sistemu nagrajevanja ter s predlogi za bodočo ureditev. Razpravljali so o vsaki točki posebej in bili enotni, da je treba povečati osnovo, v manjši meri pa dodatke. Našteli so tudi več točk v teh pravilnikih kjer imajo določene pripombe.

Ob koncu seje je predsednik tov. Torkar posredoval poročilo glede avtobusnih prevozov in glede rešitve prošnje svetu DE talilnic. Povedal je tudi, da je za livarno odobrenih 3.840,00 dinarjev namenjenih za zimske športne igre in izlete. Obratovodstvu so naročili, naj uredi vse potrebno, da bo potrjena deseta kategorija livarjev v zvezi z beneficiranim stažem. Ob koncu seje so rešili nekaj prošenj za denarno pomoč.

Sestanki delovnih skupin

13. 3. — PLAVŽ — VOGA — RUDARNA — Obširneje so govorili o novem predlogu ustvarjanja in delitve osebnih dohodkov. Dobili so tudi odgovor na vprašanje, ki je bilo postavljeno na prejšnjem sestanku.

14. 3. — PLAVŽ — VOGA — I. FAZA — Razpravljali so o nagrajevanju ter o varnosti pri delu. Vzdrževalce opozarjajo, da ob vzdrževalnih delih namestijo opozorilne napise na stikala. V nasprotnem primeru lahko pride do hude poškodbe vzdrževalcev. Urediti bo treba tudi zvočne signale, ker ne delujejo tako kot bi bilo potrebno.

13. 3. — PLAVŽ — ZGONC — APNENICA — Seznanjeni so bili s proizvodnjo plavžev in apnenice v februarju. Na apnenici so pri apnu načrt izpolnili stoo odstotno na plavžu pa s 93,07 %. Dobava kamena iz Brezovice je v marcu zadovoljiva. Imeli so nekaj pripomb k predlogu sektorja za ekonomiko v zvezi z novim sistemom nagrajevanja.

14. 3. — PLAVŽ — KOKALJ — Razpravljali so o novem sistemu oblikovanja osebnih dohodkov.

14. 3. — MARTINARNA — KOLOMAR — LIVNA JAMA — Dalj časa so se zadržali pri pisanju ur za manjkajoče delavce. Kadrovskemu sektorju predlagajo, naj poskrbi da bo normativ delavcev izpopolnjen. Imeli so tudi pripombo k vzdrževanju žerjavov, kar še posebej velja za 10-tonski žerjav in žerjav št. 3. Vprašujejo, kdaj bodo začeli s popraviljem livnih voz v hali stare valjarne žice. Tudi vzdrževanje peči ne ustreza. Remonti večkrat niso pravočasno zaključeni in zato obratujejo le s tremi pečmi, kar vpliva na izpopolnjevanje proizvodnega načrta. Žerjavovodje zanima, če bodo žerjavi do 1. maja opremljeni tako kot je predpisano. Postavljeno je bilo vprašanje, kdaj bodo popravljene mehanske krtače za čiščenje kokil. Kritično so obravnavali predčasno zapuščanje delovnega mesta in tovarne.

14. 3. — MARTINARNA — IV IZMENA PEČI — K predlogu sistema ustvarjanja in delitve osebnih dohodkov ni bilo bistvenih pripomb. Vprašujejo zakaj imajo vzdrževalci v obratih, kjer so slabi delovni pogoji, z isto skupino večji osebni dohodek. Baj je jim je priznan otežkočen dodatek, kar pa ne velja za delavce, ki so tam zaposleni.

13. 3. — MARTINARNA — BAUMAN — LIVNA JAMA — Dalj časa so se zadržali pri obravnavi predloga za ustvarjanje in delitev osebnega dohodka, ki ga je obrazložil inž. Skube. Žerjavovodje so kritično obravnavali vprašanje manjkajočih, ker morajo že več let nazaj nositi glavno breme, zato je treba tudi to vprašanje čimprej urediti.

15. 3. — JAVORNIK I — BENEDICIC — ADJUSTAZA — Strinjali so se z obravnavano analizo predpisov o nagrajevanju. K predlogu sistema po posameznih delovnih mestih so imeli več pripomb. Ob koncu sestanka so razpravljali o dopustih za regres, ki naj se spremeni in sicer šest dni za 16, ne za 14 dni letnega dopusta.

15. 3. — JAVORNIK I — ZUPAN — ADJUSTAZA — Delovna skupina je predlagala v direktno poprečje adjusterjev več delovnih mest. V celoti so se strinjali s predlagano ukinitvijo premiranja. Sodijo, da je povišanje osnove za 25 % prenizko, ker ne zagotavljajo zamenjave za enoto proizvoda. Glede obveznega dopusta, ki opravičuje regres pa predlagajo spremembo šest dni za 16, ne pa za 14 dni.

16. 3. — JAVORNIK I — MEZNARC — LAHKE PROGE — Razpravljali so o novem sistemu ustvarjanja in delitve osebnih dohodkov, kakor tudi o normah.

15. 3. — JAVORNIK I — MARKELJ — LAHKE PROGE — Z doseženimi rezultati v februarju so zadovoljni. Tudi zastoje so znižali, v prihodnje pa bi jih lahko že v večji meri, če bi bil na razpolago vložek. Glede plana za marec pripomb niso imeli. Razpravljali so še o nagrajevanju ter o varnosti pri delu, zlasti je vodja delovne skupine opozoril na uporabljanje zaščitnih sredstev pri delu. Na znanje so vzeli tudi informacijo o zaključkih sprejetih na seji sveta delovne enote.

11. 3. — VALJARNA ŽICE — KLINAR — V februarju je bila dosežena rekordna proizvodnja 10.788 ton in plan izpolnjen s 116 %. Tudi podatki za njihovo izmenjo so razveseljivi — 145 ton na dnino. S predlaganim sistemom ustvarjanja in delitve osebnih dohodkov se ne strinjajo in ugovarjajo, da bi imeli po novem izračunu manj

denarja. Prav tako se ne strinjajo z ukinitvijo stimulacijskega dodatka in menijo, da je treba vzroke za dosežene uspehe v valjarni žice iskati tudi pri stimulaciji. Ne morejo se strinjati z nobenimi novimi predpisi, ki bi ne bili spodbudni za direktne proizvajalce. Našteli so več vprašanj, ki naj jih uredi sektor za ekonomiko.

11. 3. — VALJARNA ŽICE — VILMAN — Mesečna proizvodnja v februarju je bila zadovoljiva, prav tako tudi doseženi odstotek valjarskih zastojev in dobit (izplen) za patentno žico. Obširneje so razpravljali o novem predlogu sistema ustvarjanja in delitve osebnih dohodkov. Pripombe so imeli tudi k objavljenemu gradivu v Železarni, ki govori o privilegiranih obratih. Pripominjajo, da je valjarne žice dosti pripomogla k večji realizaciji podjetja prav na osnovi progresivne stimulacije proizvodnje. Zato menijo, da takšne informacije niso resnične in jih ne bi objavljali v tisku brez predhodnega dogovora.

13. 3. — STRUGARNA VALJEV — SVETINA — BELA — Najprej so poslušali poročilo vodja oddelka o doseženi produktivnosti in o osebnih dohodkih v januarju. Glede nagrajevanja so imeli več pripomb, prav tako ni pravilno, da delovno mesto transportnega delavca ni v direktnem poprečju norme, z ozirom na značaj samega delovnega mesta. Vodja delovne skupine je prisotne ponovno opozoril na dosledno uporabo zaščitnih sredstev.

11. 3. — VALJARNA ŽICE — GROHAR — Z doseženimi rezultati v februarju so zelo zadovoljni in želijo, da bi bilo tudi v bodoče tako. Obširneje so govorili o nagrajevanju in premijah. Menijo, da predlog za ukinitvev premij na proizvodnjo, zaradi privilegirane položaja ni umesten.

10. 3. — VALJARNA BELA — LOGAR — PROFILARNA — Proizvodni načrt zaradi premeščanja strojev iz valjarne Bela na Javornik ni bil dosežen. Delno plan ni bil dosežen tudi zaradi pomanjkanja vložka. Tudi pri kakovosti in dobitu (izplenu) ni bilo doseženo lansko poprečje in je za to več vzrokov. Tudi disciplina v zadnjem času ni na ustrezni ravni. Prisotni so bili opozorjeni na bolj vestno in resno delo, da bi dosegli kvaliteto proizvodnje. Delovni čas je treba koristiti v največji možni meri, bolj dosledno pa bo treba uporabljati zaščitna sredstva in upoštevati predpise o redu in čistoči. Sicer bo treba ostreje ukrepati. Ob koncu sestanka je bila posredovana še informacija o obračunskih postavkah. Z obračunskimi postavkami se niso strinjali in zahtevajo obračunske postavke, ki jih je odobril organizacijski biro. Strinjali so se s predlogom, da se odvaja za potrebe sindikalne organizacije 1 % od osebnih dohodkov.

8. 2. — STROJNO VZDRŽEVANJE — BERNIK — INSTALCIJA JAVORNIK — Dnevni red je obsegal osem točk. Primanjkuje jim delavcev, menijo

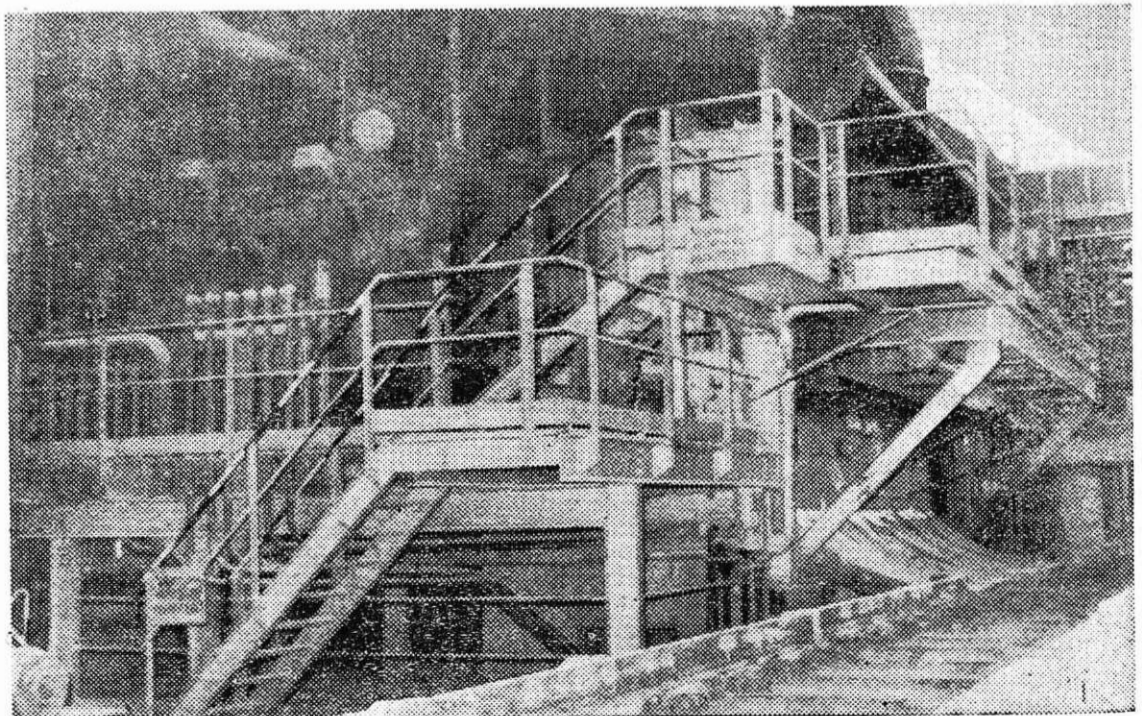
pa, da bi morali imeti na Beli stalno skupino inštalaterjev, ki pa jih ne morejo namestiti zaradi neurejenih pogojev (garderobe). Zavzemali so se za bolj intenzivno koriščenje delovnega časa in bi tako pripomogli k večji produktivnosti in boljšim osebnim dohodkom. Ob uvajanju modernizacije je nujno, da se poveča delavnica vzdrževanja hidravličnih naprav. Delavnico naj bi razširili v prostore, ki jih sedaj uporabljajo za skladiščenje cevi. Opozorili so na večji red, ki je potreben v delavnici. Znova so bili opozorjeni na dosledno uporabo zaščitnih sredstev, nato pa so bili seznanjeni še s kadrovskimi spremembami. Po odhodu tov. Šolarja je njegovo delovno mesto dodeljeno tov. Burgarju, vodja instalacijske delavnice na Javorniku pa bo tov. Bernik. Ob koncu sestanka so poudarili, da bi bilo treba vsa instalacijska dela, ki jih izvajajo zunanja podjetja kontrolirati.

15. 3. — HVŽ — KLINAR — ŽICARNA II — Na znanje so vzeli poročilo o izpolnjevanju proizvodnega načrta v februarju. K informaciji iz poslovnega poročila Železarne za leto 1971 so imeli pripombo v zvezi z izplačilom osebnih dohodkov. V poročilu je rečeno, da je žičarna za 178 dni pod poprečjem Železarne in zato predlagajo, da se v letu 1972 osebni dohodki v žičarni popravijo vsaj na poprečje Železarne. Obravnavali so še nekatere druge probleme, ki so jih posredovali delavci zaposleni na Herborn in Gerhardt strojik.

16. 3. — HVŽ — KOBLAR — ŽICARNA — Razpravljali so o izpolnjevanju plana žičarne v februarju. Obravnavali so tudi podatke o doseženih rezultatih po posameznih oddelkih. Imajo vse pogoje, da bi plan izpolnili tudi v marcu. Seznanjeni so bili tudi s podatki, ki jih vsebuje poslovno poročilo Železarne za leto 1971.

13. 3. — HVŽ — POKLUKAR — ŽICARNA — Delovna skupina je bila informirana o doseženih uspehih v februarju ter o vzrokih, ki so vplivali, da so proizvodni načrt tudi presegle. Podrobneje so bili seznanjeni tudi z nalogami, ki jih bo treba opraviti v marcu. V kolikor bodo imeli ustrezen vložek, bodo plan tudi izpolnili. Sledila je informacija o poslovnem poročilu Železarne za leto 1971. Pripombe so imeli zakaj dostavljamo material nerednim plačnikom. Vprašujejo, če se bo od ustvarjenega dobička nekaj namenilo tudi za OD. Z zadovoljstvom so sprejeli na znanje informacijo o tem, da nimamo več izgube iz prejšnjih let. Želijo odgovor na vprašanje, zakaj je v enem letu zapustilo podjetje kar 1205 delavcev.

16. 3. — HVŽ — KRALJ — POCINKOVALNICA — Delovna skupina je bila seznanjena z doseženim planom v februarju, kakor tudi s podatki za žičarno in patentirnico. Da v pocinkovalnici plan ni bil dosežen je treba iskati vzrok na remontu pocinkovalne linije III. Da je bil sedemdnevni remont v predvidenem roku opravljen, imajo zasluge tudi delavci, ki so zaposleni na pocinkovalni liniji. S planom za marec se strinjajo, vendar jim tanka žica zmanjšuje dnevno proizvodnjo na liniji III. V Železarni nam je uspelo pokriti izgubo iz prejšnjih let, kar pa daje spodbudo za delo v prihodnje. V bodoče se bo treba prizadevati za zmanjšanje fluktuacije delavcev.

Potisna peč v valjarni na Beli

Dimenzije cestnega transporta v tovarni

V zadnjih letih smo pričali naglemu uvajanju moderne tehnologije transporta v delovne procese tovarne. »Moderne« v primerjavi s pododanimi težavami zaradi postopnega razvoja tovarne in »moderne« glede na ekonomičnost proizvodnega procesa. Poenostavljeno bi lahko rekli, da sta opazna dva bistvena elementa teh sprememb: 1. ukinjanje ozkotirnega železniškega transporta in 2. močna razširitev internega cestnega prometa in transporta. Prvi element v varstvenem pogledu pomeni odpravo mnogih virov nevarnosti in poškodb, kar je pravzaprav splošna zakonitost pri ukinjanju starega in zastarelega v tehniki. Drugi element pa v varstvenem pogledu pomeni možnost novih virov nevarnosti in poškodb, posebej še kadar uvedba novih sredstev ni spremljala z ustreznimi organizacijskimi in kadrovskimi ukrepi za zagotovitev višje stopnje varstva pri delu.

Pomanjkljivosti varstva pri delu v zvezi z internim cestnim transportom so delavci službe za varstvo pri delu (SVD) spoznavali že pri uvajanju viličarjev v interni transport posameznih obratov (hladna valjarna, žičarna, žebeljarna ipd.). Spoznanja na tem področju so samo pospešila dogovor (januarja letos) med predstavniki DE transport, oddelka za organizacijo dela in službe za varstvo pri delu o imenovanju strokovne komisije za izdelavo internega pravilnika oz. organizacijskega predpisa, ki naj bi že do konca aprila pripravila osnutek.

Vsebinsko internih predpisov o varstvu pri delu v zvezi z opravljanjem cestnega transporta v tovarni naj bi zajemala naslednja področja: 1. ceste, 2. prometni znaki, 3. prometni predpisi, 4. organizacija cestnega transporta, 5. vozila, 6. vozniki in 7. ukrepi pri izrednih dogodkih.

V tem sestavku bom prikazal nekatere izmed dilem oz. nerazčiščenih problemov cestnega transporta v tovarni, ki bodo predmet strokovne obdelave komisije za pripravo internih predpisov.

SPLOŠNO O CESTNEM TRANSPORTU V TOVARNI

1. Za začetek lahko rečemo, da bomo površine, po katerih se opravlja promet v tovarni imenovali »ceste« (tč. 2 čl. 10 temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa: »cesta« je vsaka javna cesta ali druga površina, po kateri se opravlja promet).

2. Iz čl. 1 temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju: TZ) ni razvidno, da bi določila tega zakona in na njegovi osnovi izdelanih predpisov morala v celoti veljati tudi za ceste v tovarni. Kljub temu pa je smotno, da se zaradi vse hitrejšega širjenja cestnega

prometa v tovarni še nadalje skušamo čimbolj ravnati po teh predpisih. Taka usmeritev v tovarni je v skladu z zahtevo v 2. odst. 2. čl. TZ, ki določa, da se morajo delovne organizacije (ni precizirano katere?) pri aktivnosti in ukrepih za večjo prometno varnost ravnati skladno s sistemom ukrepov, ki jih določata ta zakon in na njegovi podlagi izdani predpisi.

3. Po cestah v tovarni se ne opravlja le promet, temveč transport. Pri tem za začetek lahko rečemo, da pod »prometom« razumemo bolj vožnjo motornih vozil, pod »transportom« pa tudi premikanje in prenašanje oz. prekladanje tovora (bremen).

4. Poleg omenjenega TZ se urejevanje transporta v tovarni skladno z državnimi predpisi zahteva še:

— v »Pravilniku o varstvu pri vzdrževanju motornih vozil in prevozu z motornimi vozili«, ki v 2. odst. 18. člena določa, da morajo biti po dvoriščih delovne organizacije in delovnih prostorih, po katerih se premikajo vozila, postavljeni znaki, ki ustrezajo veljavnim predpisom za promet po javnih cestah.

V čl. 2 tega pravilnika pa je določeno, da vse v tem pravilniku predpisane ukrepe in normative za varstvo pri delu izvajajo tudi delovne organizacije;

— v »Pravilniku o varstvu pri nakladanju in razkladanju motornih vozil«, ki v čl. 1 določa, da so s tem pravilnikom predpisani ukrepi in normative za varstvo delavcev, ki nakladajo tovarna motorna in priklopna vozila. Pod tovarnimi motornimi vozili pa so mišljena navadna, posebna (!) in delovna (!) tovarna motorna vozila. V čl. 3 pa je določeno, da ukrepe in normative za varstvo pri delu iz tega pravilnika izvajajo tudi delovne organizacije;

— v »Pravilniku o varstvu pri gradbenem delu«, ki v čl. 236 določa, da za prevažanje gradbenega materiala s tovarnimi motornimi vozili na gradbiščih veljajo določbe obeh predhodno citiranih pravilnikov.

SPECIFICNOSTI PRI CESTNEM TRANSPORTU V TOVARNI

5. Ceste v tovarni nimajo izrazitega vozišča v smislu tč. 5 čl. 10 TZ, to je nimajo cestne površine, ki je namenjena predvsem (!) za promet vozil. Ceste v tovarni pretežno enakovredno uporabljajo (koristijo) tudi pešci — delavci, ker zanje praviloma ni posebnih dohodov do obratov oz. delovnih mest in posrednih prehodov.

6. Ceste v tovarni so: na odprtih površinah, med industrijskimi zgradbami (halami) in v industrijskih zgradbah (halah).

7. Praviloma se cestni promet v tovarni izvaja le na tistih cestah, ki izpolnjujejo tri pogoje, t. j., ki po svoji gradnji lahko služijo temu namenu, ki so stalno vzdrževane in ki so opremljene s

predpisanimi prometnimi znaki. Izjemoma se promet izvaja lahko tudi po ostalih površinah, vendar le po odobritvi odgovornega vodje na tem področju.

8. V neposredni bližini cest v tovarni pa tudi nad njimi (predvsem v industrijskih zgradbah) so delovne priprave in naprave v gibanju oz. v obratovanju ter delavci pri svojem rednem delu. Med upravljalci cestnih vozil in med drugimi delavci oziroma upravljalci delovnih priprav v neposredni bližini cest obstoja medsebojno ogrožanje. To dejstvo je tudi glavni razlog, da služba za varstvo pri delu šteje delavce cestnega transporta v kategorijo zaposlenih s posebnimi pogoji (s povečano nevarnostjo), ker so sami močno ogroženi in močno ogrožajo druge delavce.

9. Tovarna opravlja transport tovora s svojimi motornimi vozili ter z motornimi vozili drugih delovnih organizacij in zasebnikov (usluge drugih). Poleg tega pa se v tovarni uporabljajo še motorna vozila, ki so namenjena

za promet tovora izključno po cestah na teritoriji tovarne (večina viličarjev, električni vozički ipd.).

10. Način cestnega prometa in transporta v tovarni je — glede na ceste, motorna vozila in režim dela — najtesneje prilagojen tehnologiji proizvodnega dela in optimalnim možnostim na posameznem območju teritorija tovarne. To dejstvo je odločilno pri tempu in uspešnosti urejanja internega cestnega transporta skladno z državnimi predpisi o varnosti cestnega prometa.

11. Po temeljnem zakonu o varstvu pri delu je delovna organizacija osnovni nosilec vseh dejavnosti, s katerimi se delavcem zagotavlja varstvo pri delu. Obseg in vrsta dejavnosti in ukrepov za zagotovitev varstva pri delu zavisi predvsem od ekonomske zmogljivosti delovne organizacije. Zato je tudi stopnja urejenosti cestnega transporta v tovarni v sorazmerju z rizikom, ki ga je delovna skupnost pripravljena sprejeti in za katerega se je odločila po samoupravni poti.

dipl. inž. Peter Polak
(Nadaljevanje prihodnjic)

Številne naloge oddelka za organizacijo dela SEOP

Oddelček za organizacijo dela sektorja za ekonomiko in organizacijo podjetja ima veliko pomembnih nalog v obravnavi in delu. V sodelovanju z drugimi pristojnimi službami pripravlja novo organizacijo gospodarsko-računskega sektorja. V izdelavi je organizacija prodajnega sektorja, pripravljajo pa tudi izhodišča za sodelovanje s

partnerji, ki bi se želeli združiti z našo delovno organizacijo ali pa se dogovoriti o poslovnem sodelovanju.

Zelo pereče vprašanje je tudi kako bolj enakomerno in tudi bolj koristiti delovni čas. V zvezi s tem bo omenjeni oddelček pripravil poseben sistem organizacijskih ukrepov, ki bodo ugodno vplivali na rešitev te proble-

matike. V obdelavi je zelo obsežno področje in sicer prenosa evidence ter skrbi za rezervne dele v center za obdelavo podatkov. Delavci tega oddelka že dalj časa sistematično delajo na urejanju skladišč. Vsekakor je pri tem eden glavnih problemov skladišče žice v predelovalnih obratih, skladiščenje nekaterih izdelkov valjarne 2400 in skladišče končnih izdelkov nove profilarne na Javorniku.

Nadalje je v obravnavi celotno gospodarjenje z materiali kot jim rečemo »petice« in izdelkov »šestice«.

Kot ena večjih nalog je tudi obdelava prodajnih naročil. Poleg omenjenega se sproti rešujejo nekateri tekoči problemi, kot urejanje skladišč prostih zalog, usklajevanje dovoza surovin, vodenja pregleda nad enakomernostjo odprave izdelkov, urejanje telefonskega imenika, dopolnjevanje šifer za faktučne račune in podobno. Poleg številnih krajših organizacijskih predpisov je oddelček za organizacijo dela v zadnjem času pripravil osnutek navodila za varno delo z žerjavi, ki je že uveljavljeno, osnutek prometnega pravilnika naše industrijske železnice, ki je v drugi razpravi, pripravljajo pa še navodilo za opravljanje cestno-transportne službe v Železarni.

Kandidati za premikače, ki v tem času obiskujejo ustrezen tečaj

Hodil - a sem po Zelezarni in razmišljal - a

Danes nadaljujemo z objavo nagrajenih pismenih izdelkov učencev 7. in 8. razredov osnovnih šol jeseniške in radovljiške občine na naslovno temo, ki jo je razpisal kadrovski sektor Zelezarne

Teško sem pričakovala soboto. To ni bila navadna sobota, kot vse druge. Ta dan se mi je uredila ena izmed želja. Prvič sem videla notranjost Zelezarne. Do tega dne sem si jo lahko le predstavljala. Toda vedela sem, da resničnost pokaže drugačno sliko.

Vesela sem bila, ko sem videla kaj delajo in kako ustvarjajo železarji. Njihovo delo je težko in vanj vložijo mnogo truda. Kljub temu pa radi in z veseljem delajo, da bi lahko čim bolj koristili svoji domovini.

Kar sem videla, bom opisala preprosto. Mnogo je ljudi v Zelezarni, toda malo jih je, ki bi znali povedati in opisati vse železarske obrate in naprave in njih delovanje. Tako velika je Zelezarna in le razumni in učeni ljudje lahko opravljajo tako tovarno.

Najprej smo si ogledali kavperje. To so 25 do 40 m vi-

soki stolpi, v katerih se ogreva zrak. Da lahko poteka proces ogrevanja zraka nemoteno, morata biti pri vsakem plavžu dva kavperja. Poleg kavperjev pa potrebujejo še napravo s pomočjo katere se vpihava v talilnik zrak in še druge priprave.

To bi lahko razumel vsak. Toda kako so naprave med seboj povezane, kako potekajo procesi v plavžu, to nam ne bi šlo v glavo. Le kako? Lahko bi mesece in mesece hodili po Zelezarni, si ogledovali, spraševali, toda verjetno bi vse pomešali med seboj.

Res, mnogo se morajo učiti ljudje, ki želijo upravljati Zelezarno. Kajti, le majhna napaka in lahko bi nastala velika škoda.

Mnogi so hiteli naprej čes, da jih to ne zanima. Raje bi si ogledali še kaj drugega. Toda jaz nisem bila takih misli. Se in še bi stala in strmela v naprave. Potem

smo videli merilno postajo plavžev. V merilni postaji, kot nam že ime pove, merijo temperaturo v plavžih.

Na vrsto je prišel plavž. Ko sem stala pred to veliko napravo sem se globlje zamislila. Včasih so za pridobivanje surovega železa imeli enostavne peči. Izkopali so jamo, natrosili na dno lesno oglje, nanj pa železovo rudo. Danes pa je to veliko bolj zapleteno delo. Peči so velike in povezane z nešteti napravami. Največji plavži so visoki tudi do 50 metrov. Kar sama se ti ponujajo številna vprašanja. Le kako so naredili tak plavž? In bolj važno, kdo ga je naredil? Ljudje, ki to znajo. Sliši se preprosto, čeprav v zvezi s plavžem to ne drži in ni tako preprosto.

Na vrsti je bil ogled martinarne. Dolga dvorana. V njej delajo izkušeni stari delavci, med katerimi je tudi mnogo mladih.

V martinarni je sedem SM peči, obratujejo pa le štiri. To so velike peči, s težo šarže 60 do 90 ton. Ogrevajo jih z mazutom, za pospeševanje

procesa pa uporabljajo tudi kisik. Za vložek uporabljajo surovo železo iz plavžev, staro železo in apno. Po osmih do desetih urah taljenja lahko jeklo vlijejo v kalupe imenovane kokile.

V livnih jamah pa odlivajo skozi lijak 8-tonske brame in šest tonske ingote. Te pripeljejo skupaj s kokilami v valjarno na Beli.

Ves proces taljenja lahko opazujemo skozi vijoličasto steklo. To je prava paša za oči.

Tako vidimo železo sivkasto, žlindro pa belo. Ko jeklo preneha teči v ponvico, zgrabi le-to ogromen žerjav in jo odnese do kokil.

Vsa martinarna je obsijana z bleščečo svetlobo. Povsod je vroče, čeprav so velika vrata na stežaj odprta. Lokomotiva ves čas dovaža v halo vagone polne starega železa za pridobivanje jekla.

Še mnogo, do sedaj skoraj neznanega smo videli v železarni na Jesenicah.

Ogledali pa smo si tudi nove obrate Zelezarne.

Tu so, po našem prvem spoznanju, povsem drugačni

pogoji za dobro delo. Naprave so nove in moderne. Ko smo hodili po ozkem hodniku, smo samo strmeli v žarečo žico. Vsak trenutek se je zapodil žareč kos izpod valja. Na drugem koncu je postal tenak in siv. Žica je bila gotova in zvita v kolobarje, ki se mrajo še ohladiti. Še in še smo gledali kako nastaja žica. Kar nagledati se nismo mogli.

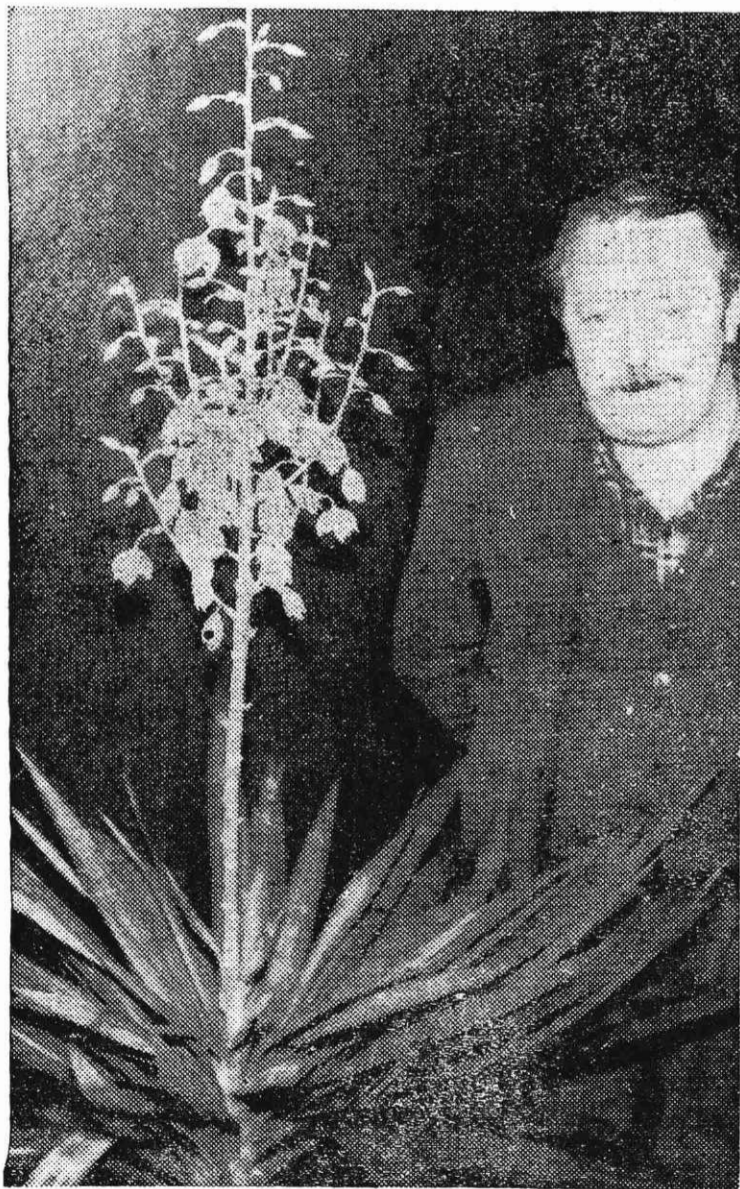
Tam na koncu ob kolobarjih žice pa je stal delavec. Da, tudi on prispeva svoje sile za nekaj, kar bodo uporabljali njegovi bratje in sestre, vse ljudstvo.

Nekateri šepetajo med seboj. Kako more delavec vzdržati pri takem zraku? Zakaj ne zapusti Zelezarne in si ne poišče zaslužka drugje?

Tudi jaz bi rekla tako. Toda, Zelezarna je tovarna, ki potrebuje mnogo delavcev. Delavcev, ki radi delajo, ki se veselo ob delovnih uspehih. Ko zapuste Zelezarno, jim je hudo. Pogrešajo delovnih tovarišev. Tistih, s katerimi so se skupaj veselili in žalostili.

Delavec, ki dela v Zelezarni, ki se zavzema za svoje delo, je vreden posebne pohvale. Vedo, da tudi Zelezarna terja svoje. Tudi v Zele-

zak
del
šno
sa
brez
bil
ko s
si ž
NAD
osn.
Radc
lezar
vel
iz
ljudi
Za
po
Zel
o n
varil
To
za
Jes
Zarno
diki,
vo po
Dja
svrstr
c Sed
Zarne
elado
in u
povarr
skjer
spinje
no. Z
pav te
irelo.

Anica Kalan Pod gozdom 16 je leta 1948 dobila majhno palmo od Karla Jošta. Nekaj časa je zanjo skrbela ona, največ pa njen brat Mirko, ki je bil zaposlen pri nas na prometu, sedaj pa je upokojen. Letos čez zimo je to palmo pred mrazom spravil v dvorano doma upokojencev na Jesenicah. Pred dobrim mesecem je iz njene sredine pognalo, kot vidimo na sliki, tole visoko stebelce, iz katerega so prejšnji teden zrasli beli cvetovi, kot jih ima veliki zvonček. Pravijo, da palma po cvetenju odmrne. Bomo videli, če bo tudi v tem primeru.

V Rateških gorah

Dalj časa je vabila Petra lepa gorska dolina Planica in strma Rateška Ponca na obisk. Bila je lepa jesenska sobota, ko je potoval sam prav počasi v njen objem, sam, da bi ga ne motil prav nihče pri občudovanju narave, ki je posebno jeseni tako lepa in pestra. Zamaknil se je v izvir Nadiže, ki se počasi premika po skalovju v dolino, kot debela žalostna solza po uvelim licu, ki žaluje za svojo mladostjo. Ta potok ponikne v dolini na prodnatih kotanjicah, ko napravi nekaj plesočih kolobarjev in se potem pojavi pri Podkorenu kot izvir Save-Dolinke.

Temno in svetlosivo so blestele na treh straneh trdnjavške stene Planice. Na desni rajda Ponc, v ospredju visoka prepadno izklesana stena mogočnega Jalovca, iznad katere se ponosno dviga njegov ostril ošiljeni vrh. Ob levi zapirajo pogled visoke, od tal do vrha navpične stene Šit in Travnika prav tja do prijazne Mojstrovke. Zaključek napravi prepadna stena Slemenca. Prevzame nas občutek, da smo prišli na konec sveta, kjer ni več izhoda, ujeti v ogromno trdnjavo, umik je mogoče le nazaj. — A ni tako! Če smo iznajdljivi, se bomo pognali skozi dāvji, strmi in zasneženi ali poledeneli ozebnik ob Jalovcu. Na vrhu nas bo objelo toplo trentarsko sonce. Oko bo začudeno begalo nad krasnih razgledom na Prisojnik, Razor, Triglav Kanjavec in vse obširno pogorje za Trento. Od jutra do

poznega večera obseva sonce prodnato, travnatno in strmo pobočje od Pelcev, Velikega Ozebnika mimo Jalovca, prek Šit in Travnika tja do Mojstrovke. Globoko v dolini pa nas pozdravlja ljubka Zgoranja Trenta. Tudi prijetne godbe ne bomo pogrešali. Nad Trento privre iz skalnih globin na dan v ubranih akordih naša Soča. Kot srebrna struna se vleče in brni po dolini Trente mimo domačij zgodnjih gorohodcev in slavnih gorskih vodnikov.

Če se pa podamo ob steni Jalovca in po zavarovani poti prek Velikega Ozebnika, pridemo do Koče pod Špičko, kjer bodo iznenada od nekdaj veselo priskakljali tropi trentarskih ovac in koz ter nam delali kratek čas in nas spremljali po nadaljni poti kjer kmalu zagledamo dolino Bavšičico. Od njenega začetka nas desno vodi med čudovitimi prepadnimi stenami dobro zavarovana pot v res lepo dolino Loško Koritnico.

Peter je zašel v mislih in spominih predaleč iz Tamarja. Zmotila ga je lepota onstran Planice. Še ena lepa vrata iz tamarske trdnjave. Četr ure pred kočjo v Tamarju zavijemo na levo po daljšem prodišču skozi Grlo. Strm, širok žleb nas v pol ure pripelje na vrh. Od Grla vodi pot proti Slemenu, kjer bomo poleti občudovali edinstvena planinska očesca (toso večji tolmuji z vodo). Prihiti nas bodo spet pozdravili tropi rateških ovac. Spomladi bomo hodili skozi ču-

dovite poljane rdečega sleča. Če nismo preveč glasni se bomo srečali tudi z gamsi. V dobri pol uri pridemo s Slemenca na Vršič.

Koča v Tamarju. Mrak je legal na dolino Planice. Peter se je sprehajal okrog koče in ogledoval prepadne stene Rateških Ponc ter ugibal kod bi se najlaže prišlo na vrh. Zjutraj je še v temi odšel svojemu cilju naproti. Nerođen vstop ob strmi grapi je bil kmalu za njim. Pod širokim prodiščem sredi Ponc je prepodil trop gamsov. Poiskal je markacije in se pognal v strmino. Prečkanje gladkih kamnitih grap, ki strmo padajo navzdol, je le zahtevalo nekaj previdnosti. Nad seboj je zagledal na visokem kuclju gamsa-stražarja, ki je stal ponosno in nepremično ter omalovažujoče gledal Petrovo premikanje. Sele, ko se mu je približal, je dal znak svoji čredi, ki se je pognala pogumno prek sten ter žela Petrovo občudovanje. Še nekaj grebenčkov in strma prodnata grapa, pa je stopil po dveh urah in pol na greben srednje Rateške Ponce.

Užival je brez oblačen razgled. Prehodil je greben, se usedel na večjo skalo in se zamaknil v čar bližnjih in daljnjih gora. Tik ob njem se je vzpenjal ponosni Mangrt s svojo navpično severno steno. Ob njegovem navožu sta blesteli Belopeški jezera z zelenima tratama. Vleklo ga je, da bi ju obiskal. Lepa steza bi ga kmalu pripeljala do nju. Oči so mu začele begati za stezami in iskati pristop na visoki, lepi Mangrt. Občudoval je rajdo Visokih Tur, pod njimi pa zagledal očeto rodno domovino slovensko Koroško.

rami
vga j
ko se l
bin vi
čskrlz
Oal j
na po
je ob
snj, f
ptni
zki dr
ge in
nre, z
neabn
bila
gdih v
stpred
tjroti
je ma
Zjo P
še Rd
pel iz
Sta, kj
steh p
robno
tro je
laapelj
gnom
pVev
in raz
ka še
ježivlj
pina
skvet,
tošo j
nile o
rom z
inlatu
klagr
raim
vesed
tržjal
ve Pri
dlo v
je hot
se hud
je pr
da več
inžal
kn pc
zo son
v obla
ka je

Za taka delo, mnogo dela. Človek delavca, ki bo to delo uspešno opravil. To pa je lahko samo delavec, ki ve, da brez Zelezarne marsičesa ne bi bilo.

Ko sem videla to, kar sem si želela.

NADA STRGAR,
osn. šola A. T. Linhart,
Radovljica

Zežarna na Jesenicah daje kr velikim množicam ljudi. Tudi iz našega kraja je veliko ljudi zaposlenih v Zelezarni. Zato ni čudno, da je tega pogovora največkrat v Zelezarni. Veliko sem slišala o njej in sem si o njej ustrelila neko določeno podoba. Toda v Zelezarno še nisem zašla. Velikokrat sem bila na Jesenicah in sem videla Zežarno le od zunaj. Visoki dimniki, ki bruhaajo črni dim visoko pod nebo in ropot, ki prihaja iz Zelezarne, daje stvarno podobo Jesenic. Sedaj sem spoznal del Zežarne tudi od znotraj.

Čisto tako na glavi, z odprtimi očmi in ušesi smo začeli potovati v varni. Prišli smo v prostor, kjer se surovo železo spreminja v jeklo — v martin. Zgledali smo velike peči, v teh pečeh je vse vrelo in celo. Takoj, ko sem za-

gledal te peči, sem si ustvaril novo podobo martinarne, čisto drugačno. Nikjer ni bruhal iz pečih ogenj, kakor je upodobljeno na mnogih slikah. Predstavljal sem si, da bo taka vročina, da ne bo mogoče vzdržati. Toda vročina ni bila taka, pa tudi nikjer nisem videl obnemoglih delavcev, ki jih tako rade opisujejo knjige, ki posegajo malo v zgodovino. Kmalu pa sem spoznal, kdo lajša delo delavcem. To je stroj. Stroj je tisti, ki je mnogo spremenil in še spreminja delo v vsej Zelezarni. V Zelezarni težijo za tem, da bi večino dela opravljali s stroji. Saj ravno stroj v velikih meri spreminja tovarno in delo postaja varnejše. Delo postaja mikavnejše. V valjarni na Beli smo lahko sami opazili, kaj vse lahko opravlja stroj. Koliko truda bi bilo potrebno, da bi delavci vzdignili železno ploščo, menda je sploh ne bi mogli, a to delo opravi stroj.

Ko smo zapuščali tovarno, sem bil bogatejši za dve stvari. Videl sem, kako si človek služi svoj vsakdanji kruh in spoznal sem, da mora vsaka stvar iti s časom, če ne, jo čas prehiti.

CVETO BIZJAK,
osn. šola Bled

čutil sem se je iz sanj in prevzela ga je pogled na Julijce, ki se kopali v svojem srebrnem vrtilu od Jalovca tja do kraljice in še naprej. Oči je prijetne spomine na pota in vrhove, ki jih je oblezel. Bili so lepi, so, poletni pa tudi ne. Pni deževni in snežni zimi dnevi. Vrstile so se lagode in tudi težke ter naporene, a vse so bile lepe in nabene.

Ta ga je mogočna rajda goh vrhov, ki so se vrstred njim ob Mangrtu tja do Jalovca. Pogumno jo mahnili s Srednje na Zabo Ponco in kmalu prišel rdečo škrbino ter se potopil iz nje na ozki greben. Strah, kjer so zijali na obeh straneh prepadi in se je moral dobro oprijemati za raztrgano jekleno vrvo, ki je bila peljana nekoliko pod golem. Htel je naprej in razgledoval, saj je ura kaj šele poldan. Čudovito je zavljal, ko se mu je odpirala vse strani nov gorski svet, saj je hodil prvič točno je stopil na vrh Vevnišar opazil, da se na Koronah zbirajo temni oblaki in celo je nekajkrat zamolklo gmelo. Pospešil je korak in pohitel proti Kotove sedlu. Nevihta se je hitro zvalila, nastal je močan veter. Prišel je na Kotovo sedlo in neposredni bližini je blazno zagrnelo in vilila se niha plaha. Zatekel se je previsno steno. Zgledala je večjo kamnito duplino in al vanjo. Nevihta je krupno pnehala. Posijalo je zornice in prijetno ogrevala hladeno ozračje. Gore, ki se je neurje pomilo, pa

so še lepše zablestele v soncu.

Obširna, lahkočno padajoča planota, nagrmadena s skalnatimi blokci se je raztezala pred Petrom. Na desni so se poganzjali v nebo veličastni skladi Jalovca. Hodil je počasi, nikamor se mu ni mudilo, ni hotel prehitro zapustiti čudovitega gorskega sveta, dasi se je sonce že nagibalo. Prišel je do strmo padajočega pobočja in zagledal je znana melišča, ki se stekajo s snegovi pod Jalovcem.

Zaslišal je pod seboj glaso ve in ko se je ozrl proti dolini je zagledal čuden sprevod. Dva planinca sta menjaje nosila na ramah ponesrečenca, za njima pa sta stopali dve ženski. Prijela ga je radovednost, kdo se je ponesrečil in spustil se je v diru navzdol. Povedali so mu, da ima ponesrečenec zlomljeno nogo pod kolenom. Peter je zvedel tudi potek nesreče. Poškodovanec je šel v družbi dveh planink skozi ozebnik na Jalovec. Hodili so prvič in zgrešili pot. Z vrha ozebnika so takoj odšli po steni na vrh. Nazaj si niso upali. K sreči sta priplezala po severni steni na vrh dva alpinista, ki sta prestrašene planince spravila z Jalovca. Pod Jalovčevim ozebnikom na strmem prodišču je dregnul ponesrečenec večjo skalo, ki se je premaknila in pomisljala ali bi se spustila v dolino ali ne. Brezskrbno je šel naprej, skala pa za njim in mu zlomila nogo.

Tako je Petra ob zaključku svojevrstne in nepozabne ture doletela še dolžnost, ki se ji je z veseljem odzval, da je pomagal nositi ponesrečenega planinca v kočico v Tamarju.

Anton Blažej

»Kdaj se spet dobiva?« — ji še donijo Henrikove poslovinne besede v ušesih, ko pride na zgornji kokrški most, koder čezenj vodi jezerska cesta. Spet naleti na stražo.

Ker spet govori namenoma nenavadno tekočo berlinsčino, mislijo Nemci, da je pač njihova in so vključni do nje.

Božena se posmiha, če se spomni, kako je še v mnogo bolj kočljivih zadevah ukanila uniformirane mogotce.

Enemu vojaku prihaja celo na misel, da bi se gospodični ponudil za oboroženo spremstvo. Hladno mu zagomezdi po hrbtu: Tam onstran Kokre je zlasti ponoči zelo kritično.

Pred domačimi vrati pa — kot bi zrastle iz tal — stoji pred njo temna postava.

Ustraši se za hip.

Takoj si je svesta, da trepetja za Henrika.

»Božena!«

Valentin Polanšek

ONKRAJ MOSTU

16

Po šepetu prepozna brata. Bil je preoblečen v butasto babnico.

Plamen in takoj na vrh led začuti v prsih.

»So straže kje blizu?«

»Pri mostu jih je več ...«

Težko govori.

Neslišno vstopita in se previdno podata do njene soče.

»Ali bi očeta in mater zbudila?«

Okno skrbno zastre in vidi svoj strah v lastni zrcalni sliki.

»Ne!«

Brat se znebi svojih babjih cap, odpne pas z ročnimi granatami, brzostrelko pa položi na divan, s cevjo proti steni.

Mučen premore ...

Brat in sestra se gledata.

Težka vprašanja med štirimi očmi, ki so si podobna — podobna tudi, ker izražajo skupno slovensko bolečino teh dni.

»Kako se imaš? — Počakaj, najprej ti prinesem kaj iz kuhinje.«

In že hiti skozi duri. Rad bi ji ugovarjal. Pa ga spomni prazni želodec, da ima sestra prav. Spretno mu postreže. In še sama malce prigrizne. Brat se je omehčal ob jedi in sestričnih očeh. Njen glas je lep in vsega oboževanja vreden.

Zato reče skoraj tako ob strani: »Zakaj ne ubogaš, Božica?«

Njegov glas zamre. Ona predobro ve, da išče primerne izraze za trda dejstva, da išče lepše besede za vse tisto, kar je tako čudno na svetu. Predstavlja si, kakšne žrtve doprinašajo brat in njegovi soborci. Zasmili se ji. Za drobec misli jo zapekli osramočenost. Osveži si ustne, ki imajo še opojen okus po Henriku. Sede bliže k bratu.

»Vosovci nimajo kaj prida vesti o tebi ... in za ...«

Sestra vidi, da govori brat z velikim naporom samopremagovanja.

»Kako? ... In obveščevalci ... Kunc na primer?«

»Vem.«

»Povej mi vse!«

»Sama dobro veš, da je Bims vmes. Malo bo tudi ljubosumnosti zaradi ...«

Spet se zatakne.

Sestra dobro ve, da jo je Bims že od nekdaj oboževal. Da bi pa zaradi Henrika ... Ne, to ne more biti res. Vrh tega Bimsu nikdar ni delala niti najmanjših upov.

»Uradno se reče: Moja sestra se spreha lepo mirno skozi nacistični Krainburg z Nemcem.«

Spet se obvlada. Nalog ima, da pove vso zadevo s poudarkom svojega komisarja.

»To Bims prav tako ve — kakor vsi obveščevalci — da Henrik ni Nemec!«

Za spoznanje se zaškrbi v bratovih očeh, ko izgovori sestra ime svojega ljubljence.

»Ko pa nosi nemško uniformo, nemško orožje, prebiva v nemški vojašnici — in hodi nas hajkat? — Kaj je potem to? — Mar ni naš sovražnik?«

Brat začuti, da ne zna tako povedati kot bi moral. Težko mu postaja pri srcu. Nikdar še ni tako svoji oboževani sestri kaj trdo rekel.

»Tudi dobro veš, kdo je Henrik ... in celo Slovenca ima za očeta. Bil je rudar v Šleziji in je že umrl.«

»Ko bi bil žalosti zvest sin svojega roditelja, bi moral sam vedeti, na kateri strani se je treba našem človeku v tej prekleti vojni biti!«

»Zakaj ne daste naloga prek kakšnega drugega človeka zanj, da bi delal tako ali tako za nas ... ali pa da ga mobilizirate? Jaz tega ne morem storiti! Jaz sem ženska. Jaz sem ...«

Zdaj obtiči ona. Oči ima solzne.

»Ti si zaljubljena ...«

»In to vendar ni kaj nečloveškega ali sovražnega v tem krutem času?«

»In dobro je to, da Henrik, kljub temu, da je tudi zaljubljen vate, le ve ...«

»Kaj ve?«

Sestra obtiči v novem strahu, živčno gladl po krilu, kjer jo negotovost zanese v nekako stanje med nebom in zemljo.

»... da je treba ob vsej ljubezni storiti tudi to, kar terja od naprednega študenta neizprosno čas.«

»Da brez moje vednosti dela z vami?«

»Konspiracija ...!«

Sproščeno ji zapolje skozi napeto telo.

»Zato je najbolje, da prideš ti prej k nam ... On te ne more in tudi ne bo spravljal v hosto ...«

Sestra sede ob bratu.

Potem kar na vsem lepem nanese beseda o partizanskem življenju. Iz bratovega pripovedovanja Božena izve, da je veliko njenih bivših kolegic z univerze v partizanih. Koliko pa kolegov! Brat bi še rad omenil današnjo doverzantsko polomijo pred Staro pošto, pa se spomni, da s tem nima sestrina javka nobene zveze.

Zato se pomembno nasmešne in omeni jasminov grm tam blizu tržiškega mostu.

»Kakšen jasminov grm?« se začudi sestra.

»No takrat, ko so učiteljski in folksšturmovci šli na strele vaje dol za Savo ...«

»Ti veš kaj o tem?«

»Malo ... Saj sem vaju videl.«

Oči se sestri razširijo. Do zadnjega ne ve, s čim bo prišel brat na dan.

»Sam sem ga opazoval skozi daljnogled. Činemu ostrostrelcu sem jaz v zadnjem trenutku obranil, da še Henrika ni prestrašil ...«

Sestra je trda kot mrtvec.

»Videl sem kako sta srečna. Pa smo samo mladce prestrašili. Namenoma nismo zadeli. Bojan ostrostrelec je še dolgo godrnjal.«

Zunaj v poletni noči pa ves čas v daljših presledkih poka ...

»Zamenjal bi še perilo ...« reče po daljšem premoru brat. Kako se mu zahoče domače postelje, ki stoji v sosednji sobi zraven. Nedotaknjena.

Koliko časa že!

Po polnoči brat vstane.

»Čas je!«

Do večnih vrat ga pospremi sestra. V babjih capah zgine brat v noč.

Samo pozdrave še naroči za vse domače — in odda neko pošto za javko pri črni poštni uradnici.

Ostali del noči kolikor je še preostane, Božena ne more spati. Zamotava se v nove volze in razrešiti jih ne zna. Bolna vstane.

Sonderfirer Henrik se poročniku v kasarni — in celo njegovemu šefu na vojaškem stanu zdi vedno bolj smel. Ukori ga ne ustračujejo. Tudi prijateljski šefovi opomini ne.

Gestapovski psi ga začenjajo zasledovati ...

In prihajajo poročila:

Češko govori!

S civilisti ima zveze!

Zunaj mesta se nahaja, kjer je posameznim pripadnikom nemške vojske prepovedano!

Ob letalskih alarmih se podaja neznano kam!

In tako naprej!

Henrikov šef ga brani, kolikor se da.

Zagovarja njegovo študentsko sanjarsko pesniško naravo.

Dviga njegovo znanje glede jezikovnih sposobnosti v nebo.

Božena ne more priti do nobene odločitve. Kadar je sama, kuje načrte, kako bi ukrenila. Ko pa je z ljubljencem skupaj, so vsi drugi problemi splahneli — in se predaja sladki ljubezni — in živi kot v brezskrbnem mladostnem snu.

Novice iz jeseniške občine

V ponedeljek so se tudi naši občini končali letošnji zbori volivcev, na katerih so občani razpravljali o predlogu smernic razvoja gospodarstva občine, o predlogu proračuna občine in pa o programu komunalnih del v letošnjem letu. Od skupno trinajstih sklicanih zborov volivcev je zaradi slabe udeležbe odpadel edino zbor volivcev v Ratečah, čeprav tudi v drugih krajih večinoma ni bilo posebno velike udeležbe.

Prav gotovo v udeležbi nismo dosegli bistvenega napredka, lahko pa ugotovimo, da so bile razprave bolj organizirane in zato tudi bolj konstruktivne. Občani niso imeli pripomb na predlog smernic razvoja gospodarstva niti ne na predlog proračuna

občine za letošnje leto. Večinoma so govorili o programu komunalnih del za letošnje leto in v tem smislu o problemih na posameznih področjih. Kot kaže občane še vedno najbolj žulijo neurejene ceste, kanalizacija in vodovod. Zbora volivcev v Ratečah ne bodo ponovili.

O teh dokumentih o katerih so razpravljali tudi občani na zborih volivcev so razpravljali tudi izvršni organi političnih organizacij občine. Komisija za ekonomske odnose pri občinskem komiteju ZK je pripravila za ključke, s katerimi želijo dati tudi politično oceno predvsem smernic razvoja. V stali-

ščih poudarjajo nekatere pomembne zahteve dokumenta in pa dosledno in smotrno izpolnjevanje zahtev. Vendar ker se na skupni seji niso mogli o vseh vprašanih dokončno sporazumeti, bodo predsedniki političnih organizacij v prihodnjih dneh pripravili dokončno besedilo stališč in jih kot take predložili skupščini občine.

Po dveh mesecih so bili dohodki proračuna občine 2.338.247 din, kar je 9,5 odstotka od predvidenih celoletnih sredstev. Vsekakor smo pod predvidevanji, kar je normalno za začetek leta, saj je bila na primer lanskoletna dvomesečna realizacija dohodkov proračuna celo za malenkost manjša.

Kot vedno se sredstva za potrebe šolstva zbirajo posebej, izbrani pa so kar najbolj zanesljivi viri dohodkov. Prav zato so dohodki za potrebe temeljne izobraževalne skupnosti po dveh mesecih 1.969.688 dinarjev, kar je 13,12% od predvidenih celoletnih dohodkov.

Delavska univerza na Jesenicah je minuli teden začela s 60-urnim strojepisnim tečajem, ki se ga udeležuje 18 tečajnikov. Začel se je tudi nadaljevalni prav tako 60-urni tečaj nemščine, ki ga obiskuje 15 tečajnikov. Polg tega pa Delavska univerza v teh dneh organizira kar pet tečajev in sicer dva v Kranjski gori in tri na Jesenicah iz higijenskega minimuma za vse zaposlene, ki imajo opravka z živili. Za april in maj, v tako imenovani mrtvi sezoni Delavska univerza pripravlja tečaj iz italijanščine in nemščine za delavce gostinskih obratov v Gozd Martuljku.

Pri hortikulturnem društvu na Jesenicah so v zadnjem času uvedli še eno novost. Vsak petek popoldne so v klubskih prostorih nasproti Gimnazije uvedli govorilne ure, v katerih strokovnjaki, večinoma je to predsednik inž. Janez Pšenica, članom in drugim ljubiteljem cvetja dajejo nasvete pri gojenju cvetja in zelenja. Posamezniki imajo prav gotovo v spomladanskem času probleme, na katere sami ne znajo odgovoriti pa je zato taka oblika dejavnosti zelo koristna.

Govorilne ure ob petkih od 15. do 18. ure, bodo imeli približno dva meseca, to je predvsem v času, ko je treba cvetju in zelenju posvetiti določeno skrb.

Poleg tega hortikulturno društvo vsako sredo redno organizira predavanja, ki so vsa po vrsti lepo obiskana.

Novice iz radovljanske občine

V sredo, 22. marca, je bila na kulturni skupnosti Radovljice 2. seja strokovnega odbora za muzejsko-galerijsko dejavnost na kateri so razpravljali o poteku dela na preureditvi Kovaškega muzeja v Kropi. Dela potekajo pod strokovnim vodstvom ing. Petra Fistra iz Zavoda za spomeniško varstvo iz Kranja in Miloša Magoliča, vodjo tehničnega muzeja z Jesenic. Muzej v Kropi bo sodobno preurejen in po predvidevanjih spet odprt za ogled od aprila meseca dalje.

Na 10. seji izvršnega odbora kulturne skupnosti Radovljica so potrdili zaključni račun in poslovno poročilo za preteklo leto. Obravnavali in potrdili so družbeni dogovor o kulturni akciji, ki ga je podpisal občinski svet zveze sindikatov s kulturno skupnostjo. Z dogovorom je določeno, da bodo v letošnjem letu organizirali 19 gledaliških gostovanj za katera bodo tretjino sredstev prispevale delovne organizacije.

Prejšnjo soboto, 18. marca, je krajevna skupnost Ribno začela po dolgem pričakovanju občanov z asfaltiranjem ceste Bled-Koritno v dolžini 2400 m. Občani sami so že pred letom opravili prostovoljno vsa zemeljska dela v vrednosti okoli 15 milijonov starih din in zbrali prispevek v znesku okoli pet milijonov starih din. Več kot polovico denarja za asfaltiranje je dala občinska skupščina, mehanizacijo pa je odstopilo Gozdno gospodarstvo Bled.

Na pobudo mladinske organizacije tovarne športnega orođa ELAN iz Begunj so predstavniki kolektiva in nekateri slušatelji nedavno končane politične šole, prejšnjo soboto organizirali poučni izlet med zamejske rojake na Koroško. Obiskali so Železno Kaplo, kjer so se pogovarjali s predstavnikoma SPD Zarja o bodočem kulturnem in športnem sodelovanju. Na svoji poti so si ogledali knežji prestol na Gosposvetem polju in cerkev Gospe svete, nato pa so bili gostje na slovenski kmetijski šoli v Podravljah in pri gostilničarju Mihaelu Antoniču v Reki in pri Tišlerju v Sent Janžu v Rožu.

V sredo, 22. marca, je bila v Radovljici 14. seja sveta gorenjskih občin. Osrednje vprašanje, ki so ga obravnavali je bilo izgradnja gorenjske avtoceste in predor pod Karavankami. O moderni cestni povezavi med mejnimi prehodi, ki spadajo med najbolj frekventne v državi in osrednjo Slovenijo k morju ter v notranjost države, že več let terjajo rešitve vse občine in poslanci v skupščini. Zavedajo se namreč posledic, ki bi spričo vse večjega razvoja turizma, lahko povzročile nepopravljivo škodo. Obravnavali so tudi oblike in regulative obrti in davčne politike, ter potek izdelave izhodišča dolgoročnega razvoja programa za Gorenjsko.

Na dnevnem redu 38. seje obeh zborov občinske skupščine Radovljica preteklo sredo, je bila potrditev predloga smernic gospodarskega in družbenega razvoja, program komunalnih del ter sprejem odloka o proračunu za 1972. leto. Sprejeta sta bila tudi odloka o upravnih taksah in tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov v družbeni lastni.

O pravkar končanih zborih volivcev in volilnih konferencah v krajevnih organizacijah SZDL je pretekli četrtek razpravljal izvršni odbor občinske konference SZDL. Člani odbora so pozitivno ocenili potek razprav na teh zborih in konferencah ter ugotovili viden napredek v neposrednem vključevanju občanov v vsa vprašanja razvoja občine in krajevnih skupnosti. Podrobno o tem bodo razpravljali na prihodnji seji občinske konference SZDL. Dogovorili so se tudi o organizacijskih pripravah za javno razpravo o spremembah statuta SZDL Slovenije in o programih dela republiške konference SZDL. Sprejeli so sklep o ustanovitvi koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu, o ustanovitvi kluba za varstvo okolja ter o neposrednih akcijah za evidentiranje možnih kandidatov za prihodnje skupščinske volitve.

Občinski svet zveze sindikatov Radovljica je svojo zadnjo sejo sklical skupaj s političnim aktivom tovarne verig iz Lesc. Seja je bila v tovarniški sejni dvorani na katero so bili vabljene tudi poslanci republiškega in gospodarskega zbora, sekretar občinskega komiteja ZK in predsednik občinskega komiteja ZM. Obravnavali so teze za drugo konferenco Zveze sindikatov Jugoslavije in izrazili več kritičnih pripomb zlasti glede sedanjega družbeno-političnega in gospodarskega gibanja, nestabilnosti cen, obdavčitvi osebnih dohodkov v kovinski predelovalni in tekstilni industriji, nočnega dela žensk in mladine, štipendiranju idr.

Na velikem mladinskem kvizu v festivalni dvorani na Bledu, ki ga je organiziral tovarniški komitej ZM tovarne verig iz Lesc pretekli petek, je pokazala največ znanja in prejela prvo nagrado — letovanje v Crikvenici, ekipa gostiteljica iz Verige, druga je bila ekipa Plamena iz Kroke in tretja ekipa BPT iz Tržiča.

Kako se pripravljamo na čas vojne?

Dopolnilni pouk za obrambo in zaščito nerazporejenega prebivalstva za spomladansko obdobje je končan. Obsegal je predavanje, ki naj bi prebivalstvo seznanilo in zbližalo z idejami in pripravami za splošni ljudski odpor, kot dopolnilo vsemu pa je bil predvajan še barvni film Vas v narodni obrambi. Predavanje in film sta bila namenjena nerazporejenim prebivalcem; torej tistim, ki niso nikjer vključeni v priprave za obrambo, ki pa bi v slučaju potrebe skupaj z JLA, teritorialnimi enotami, CZ in drugimi oblikami dejavnosti, predstavljali jedro našega obrambnega sistema. Ta enotnost, ta celokupna in vsestranska dejavnost pravzaprav predstavlja in realizira bistvo ideje o splošnem ljudskem odporu, kot edine sprejemljive oblike borbe majhnega naroda s težnjo po neodvisnosti, proti močnejšim vsiljivcem.

Ko o tem razmišljamo in ob koncu predavanja gledamo število obiskovalcev, se lahko zamislimo in si postavimo vprašanje: »Kako mislimo na obrambo naše neodvisnosti, kje so ideje našega vseljidskega odpora, kje je vsaj zanimanje tudi nerazporejenih za ideje naše obrambe? Kaj delajo tudi mnogi od tistih, ki jim je naša družba zaupala vodstvo priprav in ob resni situaciji tudi vodstvo splošnega ljudskega odpora? Kaj so storili odbori za SLO vsaj pri vzgoji prebivalstva?»

Rezultati o dopolnilnem pouku nam dajo odgovor. Predavanje s filmom je bilo prebivalcem posredovano osemnajstkrat na različnih krajih v občini. Vsaka družina je dobila pismeno vabilo z obrazložitvijo, kdo je dolžan priti k pouku. Od 5920 poslanih vabil se je pouka ude-

ležilo 817 občanov ali 13,8%, pri tem pa moramo upoštevati tudi dejstvo, da je bilo prisotnih več razporejenih, kot nerazporejenih in da večina tistih, ki niso vključeni nikjer, spet ni vložila niti osnovnega truda za pripravo na obrambo.

Udeležba je bila takale:
— Rateče 43%, — Podkoren 23%, — Kranjska gora 17%, — Martuljk 12%, — Mojsirana 20%, — Dovje 22%, — Hrušica 26%, — Plavž (2 ×) 8%, — Sava (2 ×) 4%, — Podmežaklja (2 ×) 11%, — Javornik 7%, — Bl. Dobrava 21%, — Žirovnica (2 ×) 12% — Planina 82%

Res je, da udeležba v Planini pod Golico pa delno tudi v Ratečah lahko smatramo kot solidno, celo odlično, resno pa se moramo zamisliti nad rezultati na Plavžu, Savi, Javorniku in pravzaprav tudi nad ostalimi. Ali res na nekaterih delih naše občine prebivajo drugačni ljudje, ki lahko del svojega časa posvetijo tudi pripravam na obrambo, medtem, ko drugje večina ozko skrbi za svoj čim bolj udoben standard.

Zakaj vedno stremimo le za pravicami, ki nam jih družba nudi in ki se nam zdijo koristne; zakaj pa vsaj včasih ne pomislimo, da so pred nami državljani SFRJ tudi določene dolžnosti, ki jih moramo izpolnjevati, da obdržimo to kar imamo in da še nadalje razvijamo naš samoupravni socializem. Zakaj se za obrambno pripravljenost moramo posluževati celo kazenskih določb zakona, saj bi bil za zavednega državljanca celo zakon nepotreben, ker bi le-ta moral biti napisan že v zavesti nas vseh?

Pomislimo tudi na to, da bo beseda mir nekoč laičko zamenjala beseda vojna in da bomo takrat prizadeti vsi.

Zaradi vestnega dela in toplega odnosa do sodelavcev ga cenijo

Prav v tem mesecu je preteklo 24 let, ko se je po očiščenju vojaškega roka zaposlil v Železarni. Navezal se je na Železarno in Jesenice ter si ustvaril družino in ostal v kolektivu, čeprav je najprej mislil, da le za nekaj časa. Težko bi prepoznali, da je Varaždinec, ker je v četrto stoletja postal pravi Jeseničan in ena od trdnih korenin naše Železarne. Skromen in miren, toda vesten, zavzet in strokovno zelo dober delavec, ki ga zaradi vestnega in dobrega dela in zaradi toplega odnosa do sodelavcev cenijo tako na obratovođstvu, kot sodelavci v obratu. Beseda je o delovodju na električnih pečeh, sodelavcu MATU PANICU. Ujel sem ga ravno, ko so zaključili šarž in ga prosil za razgovor. Takole mi je pripovedoval o sebi, o delu v Železarni in njenem razvoju:

»Doma v Varaždinu smo živelj skromno, oče je bil čevljar in ker smo bili velika družina, smo morali otroci od doma za kruhom. Po očiščenju vojaškega roka sem prišel na Javornik k stricu in se zaposlil v Železarni marca 1948. Najprej sem delal pri žarilni peči, od 1959 do 1961 pa sem praktical oziroma delal na različnih delovnih mestih v elektro jeklarji in tega leta postal tudi delovodja. Med zaposlitvijo sem naredil tudi mojstrsko šolo. Čeprav sem najprej mislil, da bom v Železarni ostal le nekaj časa in si nabral nekaj delovnih izkušenj za naprej, sem bil z delom zadovoljen, hitro sem se vključil v okolje in ostal. Spoznal sem tudi sedanjo ženo in si ustvaril dom in družino ter se tako povsem ukoreninil v Železarno in na Jesenice. Začetek pa je bil težak, vendar sem vztrajal in ni mi žal. Če bi se še enkrat moral odločiti za svojo delovno pot, bi se brez pomišljanja še enkrat odločil za elektro jeklarjo. Delo je sicer težko in naporno, vendar pa zelo zanimivo in najbrž nas ravno to privlači pri tem delu. Od šarža do šarža si ves napet in v pričakovanju kako bo uspelo. Verjetno je ravno to tisto najlepše v našem obratu, kar nas privede na to delo. Seveda pa moraš to občutiti in šele potem si resnično zasidran v obratu. Mnogi mladi zelo hitro odhajajo z našega obrata pa tudi kot sem bral, ko učenci opisujejo svoj obisk v Železarni, zelo črno gledajo na talilniške obrate. Najbrž ravno pri mladih premalo poudarjamo, da ima vsako delo in vsak poklic sončne in senčne strani, da ima vsak poklic, tudi naš svoje privlačnosti. Tudi sam sem imel več ponudb, da bi se lahko zaposlil drugje za boljši osebni dohodek, toda to ni tako enostavno kakor si nekateri zamišljajo. Ko se enkrat navežeš na kolektiv, na delo in na okolje, je to težko zapustiti. To so tudi stvari, ki človeku dajejo določeno zadovoljstvo in ne samo denar.

Vsa ta leta sem bil prisoten pri ogromnih spremembah v Železarni. Vse te spremembe so bile v korist delavca, za zmanjšanje ali po-

polno odstranitev težkega fizičnega dela in za njegovo boljše počutje. Da ne govorim o drugih pozitivnih spremembah v pogledu samoupravljanja, medsebojnih odnosov, skrbi za človeka itd. Tudi pri nas v obratu se je predvsem v livni jami zmanjšalo težko fizično delo pa tudi pri samih pečeh. Razen tega pa moram upoštevati tudi skrajšani delovni čas in proste dneve, saj smo včasih delali petek in svetek, razen v največjih praznikih. Seveda pa si tako kot v vseh obratih tudi pri nas želimo še nekaterih izboljšav. Da bi se zmanjšali fizično delo, bi morali dobiti vlagalni stroj, ustrezne bokse za razne vložne dodatke in še en žerjav pri pečeh. Vse to bi poleg dobrega vložka oziroma starega železa in konstantnosti električne energije zelo ugodno vplivalo na delo in v takih pogojih bi res lahko delali po planu. Kajti ravno vložek in električna energija sta največkrat vzrok, da ne dosega mo planskih obveznosti. Ko ostali ocenjujejo naše delo, največkrat ne upoštevajo teh težav, ki nas v obratu zelo prizadenejo in nas tudi vržejo iz delovnega ritma.«

Najin pogovor sem zasakal na vprašanje fluktuacije in vzrokov za to. Takole je menil Mato Panič:

»Verjetno je eden od vzrokov, da začetniki startajo na delovnih mestih z nižjimi kategorijami osebnih dohodkov, ker so pač začetniki. Glede na težko delo in stalno prisotno fluktuacijo bi morali osnovno kategorijo popraviti. Razen tega pa je nekaj vzroka tudi v neurejenosti samskih domov in v visokih življenjskih stroških. Vsakdo pride, da bi več zaslužil pa je ob vsem tem razočaran in odide na delo drugam, kjer je lažje in največkrat za isti osebni dohodek. Seveda pa pri taki fluktuaciji leži največje breme na starejših delavcih. Moram pa povedati, da so se osebni dohodki izboljšali, menim le, da bi morali dodati talilniški pomočnikom eno kategorijo in kot že rečeno delovna mesta, kjer je največja fluktuacija, kar je statistično dokazano, boljše stimulirati. Sicer pa se mi zdi, da je ostalo pri nas urejeno. Kar pa se odnosa

mladih do dela v Železarni tiče pa menim, da mnogi zaradi »mode« iščejo kruh izven Železarne. Tako oni, kot naši starši in učitelji ter drugi usmerjevalci poklicev se premalo zavedajo, da je železarja le osnova za ostalo dejavnost v občini. Najbrž takega razvoja trgovine, obrti oziro-

ma komunalne dejavnosti pa tudi turizma in drugega v občini ne bi bilo, če ne bi bilo Železarne. Z ukinitvijo Železarne, kar je praktično nemogoče, bi usahnilo tudi ostalo življenje v občini. Večkrat se tega premalo zavedamo.«

Predno sklenem današnji razgovor s sodelavcem Pani-

čem, moram poudariti, da Mato Panič ni le priden, vesten in strokovno usposobljen delavec v obratu, ampak tudi priden in vesten v družbeno političnih organizacijah in samoupravnih organih. Že kmalu po zaposlitvi v Železarni je začel delati v sindikalni organizaciji, kjer dela še danes. Sedaj je predsednik sindikalnega odbora obrata in član tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata, delal pa je tudi v samoupravnih organih tovarne in obrata oziroma delovne enote. V prostem času, mi je zaupal, s svojim »fičkom« rad zapelje družino kam na izlet, sicer pa se rad ukvarja s svojim vrtičkom pa tudi pomaga pri gospodinjstvem delu, ker je žena tudi zaposlena. Rad nabira gobe in sploh rad zaide v naravo. Seveda pa v večernih urah kadar je prost, rad pogleda tudi televizijo in prebira časopisje, ki jih imajo ogromno, je dejal. »Kar nimam sam naročenih pa jih prineseta hčerki.« Tako metalurška tradicija najbrž ne bo ostala v družini, kajti starejša hčerka obiskuje administrativno šolo, mlajša pa je v sedmem razredu osnovne šole. Morda pa bo najmlajša, tista, ki bo šla po stopinjah svojega očeta...

Proslava ob 8. marcu

V počastitev 8. marca smo se učenci 7. razreda spomnili naših mater in sami organizirali proslavo. Vsi smo nastopali in vsi smo hoteli, da svoje matere razveselimo kar najtopleje in da jim vsaj enkrat napravimo zares pravo veselje. Poleg vsega pa smo tudi ugotovili, da je za mater to, da je otrok nevhaležen največji udarec in koliko skrite in tihe nesreče povzročimo materi s takim ravnanjem. Vse to se zgodi po nepotrebnem, velikokrat zaradi naše lahkomišelnosti. To smo premišljevali in s podobnimi čustvi organizirali proslavo.

Želeli smo, da se te proslave udeležijo predvsem tiste matere, ki ne hodijo na delo v tovarno ali kam drugam in se ukvarjajo le z gospodinjstkim opravili. Skrbijo, da družina sede za mizo in je pripravljeno toplo kosilo. Poleg tega velikokrat prve vstanejo, odpravijo otroke v šolo in že se začne njihovo dopoldansko delo. Vse to je zares pravi napor in je včasih mnogo težje od kateregakoli dela v pisarni ali kje drugje. Kdo se 8. marca spomni teh mater, kot delavk v tovarni ali kot žen za pisalno mizo? Kdo jim bo podaril nagelj za dolgoletno in uspešno delo? Na vse to smo pomislili in vsaj enkrat v letu ugotovili, koliko je vredna materina roka. Naša prireditev je bila namenjena predvsem tem materam in res so prišle ter vneto poslušale naš program. Za naš trud smo bili bogato plačani. V njihovih očeh

so se pokazale solze presenečenja in veselja. To so bile predvsem matere tistih učencev, ki so najbolj poredni, najbolj nagajivi in najbolj nevhaležni. Spoznali smo, da ni matere, ki ne bi svojega otroka po svojih močeh vzgajala in ni matere, ki mu ne bi želela najsrečnejših dni prihodnosti. To so opazovali in odkrili tudi ti poredni učenci in premišljevali: »Le kaj si mislijo in kaj želijo naše mame?«

Hitro je mineval čas in ena od učenk je zaključila pro-

slavo, obenem pa voščila materam za dan žena. Nato smo vsi obdarili svoje matere s skromnimi darili, ki smo jih sami prispevali.

Pri organiziranju te proslave pa smo se poleg učenja pesmic srečali tudi z resnostjo samostojnega dela in ugotovili, kako pomembno je, da se takih poizkusov vsakodnevne dejavnosti navadimo ali vsaj poizkušamo navaditi že v osnovni šoli.

Lotrič Bogdana, 7. c raz.
Osnovna šola Prežihov
Voranc Jesenice

Nepozabno srečanje

Na pionirskem sestanku pred 8. marcem smo sklenili, da bomo obiskali vse žene v našem kraju, ki so stare nad 80 let.

Krajevno skupnost in organizacijo ZB NOV smo prosili za denarno pomoč. Radi so nam ustregli. Kupili smo nageljne in napravili 15 šopkov.

Na praznik se nas je nekaj deklet po pouku razdelilo v skupine in odšle smo po vasi. Z menoj sta bili še dve sošolki.

Obstale smo pred nizko staro hišo. Potrkale smo. Upognjena žena nam je odprla. Na obrazu je imela globoke gube. Začutila sem, da ji v življenju ni bilo lahko. Povabila nas je, kaj vstopimo. V nas je udaril duh po kmečki peči. Dale smo ji šopek. Z očmi je božala rože. V oči so ji stopile solze

ko smo ji čestitale za praznik. Kdo ve, kaj je mislila v tistem trenutku? Morda se je spomnila na pomlad, ko je kot otrok nabirala teloh za vasjo in ga podarila mami, da bi jo vsaj malo razveselila. Poslovile smo se. Na ustnicah se je prikazal prijazen nasmeh. Zahvalila se nam je. Milo se mi je storilo pri srcu, ko sem gledala ženo, ki je s tresočo in uvelo roko držala šopek nageljnov.

Srečanje s to ženo mi bo ostalo v spominu. S prijetnim občutkom v srcu sem šla domov. Čutila sem, da smo napravile nekaj lepega.

Drugo leto bomo žene zopet obiskali. V njihovo mirno življenje jim bomo zopet prinesli nekaj veselja. Pokazali jim bomo, da se jih tudi mladi spominjamo.

Rada Lihteneger,
osn. šola Mojstrana

Z letnih skupščin KO ZB NOV

JAVORNIK

V petek, 17. marca, je bila v dvorani delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku delovna konferenca Zveze borcev. Poleg članov se je konference udeležil tudi predsednik občinskega odbora ZB NOV Franc Konobelj-Slovenko. Tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata Železarne pa je zastopal Anton Zupan.

Članj dramskega odseka Svobode Javornik so pripravili recital, pionirska folklorna skupina pa se je predstavila s programom, ki je obsegal nekaj plesov. Predsednik aktivnega krajevnega odbora tov. Treven je v svojem poročilu najprej opozoril na dogodke doma in v svetu. Naloge, ki so bile realizirane v preteklem letu je ocenil kot zelo pomembne za sedanji in nadaljnji razvoj borčevske organizacije ter predlagal, naj bi tudi v prihodnje posvetili vso pozornost prenašanju tradicij NOB na mladino.

Delovni predsednik konference tov. Tušar je naštel prireditve, ki jih vsebuje letošnji koledar prireditev in proslav v naši občini, še posebej pa je opozoril na bližnji pohod pionirjev na Pristavo, ki bo letos združen s praznovanjem 80-letnice rojstva tovariša Tita. Zato bo treba začeti s pripravami pravočasno in tudi odpraviti nekatere pomanjkljivosti iz lanskoletnega pohoda. Nadalje je tov. Tušar predlagal skupno akcijo borcev iz Javornika in Žirovnice ob proslavi 30-letnice Cankarjevega bataljona pri Valvasorjevem domu.

Omenjena je bila tudi proslava v počastitev 30-letnice smrti Franceta Mencingerja in Edija Giorgionija in pa skupine skojevcev z Javornika med katerimi je bil tudi pisatelj in slikar Viktor Gregorač. Predlagano je bilo naj bi družbeno-politične organizacije in še posebej Zveza borcev pripomogle k temu, da bi bilo zbrano gradivo, ki ga pripravlja kulturno umetniški klub Tone Čufar o Viktorju Gregoraču na voljo širšemu krogu občanov, zlasti pa vsem tistim, ki so Viktorja Gregorača poznali kot mladega talentiranega in prizadevnega ter naprednega pisatelja in slikarja.

Tov. Konobelj je v svoji razpravi pozitivno ocenil opravljeno delo krajevnega odbora ZB NOV na Javorniku in opozoril tudi na nekatere druge akcije, ki so pomembne zlasti še ko praznujemo 30-letnico pionirske organizacije, ter obletnico smrti sekretarja SKOJ-a Milovanoviča. Letos mineva tudi 35 let odkar je bila na Čebinovem ustanovljena KPS, na ustanovnem kongresu pa je bil prisoten tudi Vencelj Perko

z Javornika, ki bi lahko povedal kaj več o tem zgodovinskem dogodku. Tovariš Konobelj je zatem opozoril, da je še vse premalo članov ZB NOV vključenih v ZK in bo zato treba tudi vključevanju borcev v ZK posvetiti večjo pozornost, vzporedno pa reševati nekatere probleme, ki neposredno zadevajo življenjske pogoje borcev in aktivistov iz NOB.

Udeleženci konference so z navdušenjem pozdravili predlog naj bi tovariša Tita že drugič imenovali za narodnega heroja, s tem pa bi mu dali priznanje za njegovo uspešno in prizadevno delo za mir v svetu in za nadaljnji razvoj socialistične družbene ureditve pri nas.

me, ki neposredno zadevajo življenjske pogoje borcev in aktivistov iz NOB.

ŽIROVNICA

V petek, 10. t. m. se je zbralo dokajšnje število članov ZB na svoji letni skupščini. Odbor je poročal o svojem delu, člani pa so to delo ocenjevali, ga dopolnjevali in predvideli tudi naloge v tekočem letu. Konferenci je prisostvovalo tudi precej predstavnikov drugih organizacij med drugim predsednik KS, ravnatelj osnovne šole, zastopnik JLA in član občinskega odbora ZB NOV Viktor Brun.

Iz skrbno pripravljene poročila, kakor iz razprav se je pokazalo, da je organizacija v Žirovnici zelo aktivna. Kljub starosti večina njenih članov aktivno deluje na različnih področjih.

V letošnji krajevni praznik Žirovnice sovpada 30-letnica ustanovitve Cankarjevega bataljona. Proslava tega jubileja bo v občinskem merilu v Završnici, organizacijo pa bo prevzel KO ZB NOV Žirovnica. Letos poteka tudi 30 let od požiga mostu in streljanja talcev v Mostah. Spomenik talcem v Mostah je v zelo slabem stanju. Potrebna bo hitra in intenzivna akcija, da se spominsko obeležje primerno uredi.

Letos bodo zamenjali tudi spominske plošče pri Smokuškem mostu, lovskih kočah in na cerkvi v Vrbi, ker so podatki na dosedanjih pomanjkljivi.

Spomenik vstaje, ki naj bi stal na skali v Mostah, katerega osnutek je bil lani razstavljen na Jesenicah in Žirovnici, zaenkrat ostaja samo želja. Ni denarja.

BLEJSKA DOBRAVA

Lepa udeležba in uspešna razprava na letni skupščini ZB NOV na Blejski Dobravi 11. marca je dokaz, da se člani zanimajo za delovanje organizacije in za vsestranski razvoj celotne naše družbe. V tej krajevni organizaciji je skupaj 131 članov iz Dobrave, Lipc in Kočne. Od tega številca je le še 47 članov v rednem delovnem razmerju, 57 je upokojujencev, ostale pa so gospodinje in nekaj kmetov.

Poročilo odbora, ki ga je podal predsednik Franc Krničar je zajemalo delo odbora v preteklem letu in vse

Na skupščini je bilo precej govora tudi o dolžnostih članov v organizaciji splošnega ljudskega odpora.

Organizacija ZB NOV in vodstvo osnovne šole tesno sodelujeta. Kurirčkova pošta bo letos obiskala več spominskih obeležij. V šoli imajo organizirano tudi dopisništvo iz NOB. Zato naj bodo borci in aktivisti otrokom na voljo, kadar jih bodo prosili za spomine. To je tudi prispevek k zbiranju kronike.

Več let nazaj zapored je izražena zahteva po pisanju kronike iz let 1941-1945 za ta kraj. Ustanovljena je bila posebna komisija, bilo je še nekaj sestankov o tem vprašanju, vendar se stvari ne premaknejo. Manjka ljudi, ki bi imeli več veselja do pisanja. Poskusili bodo, če bo to lahko nadomestil magnetofon.

Sprejeli so tudi predlog, da vsak član poleg članarine 6,00 din letno prispeva še 4,00 din za tekoče potrebe organizacije.

Vsi navzoči se z navdušenjem pridružujejo predlogu, da se tovariša Tita ponovno proglasi za narodnega heroja.

Ves večer je potekal delovno, prizadeto in z vso resnostjo. Obravnavali so tudi težave, ki se z njimi srečujejo. Če srečaš na takšnem zboru 78 let staro članico spoznaš, da tem ljudem le ni vseeno, kam se premikajo tirnice našega življenja. Vsi ti ljudje najbolj vedo, kako drago smo plačali svobodo.

S. Zupan

MIRKO DIMC

V 51. letu življenja je po hudi in dolgotrajni bolezni preminil Mirko Dimc. Z njegovo smrtjo so na Tehničnem biroju Jesenice izgubili prizadevnega sodelavca. V Tehničnem biroju je bil zaposlen od julija 1945, vseskozi kot arhivar. Bil je član Zveze komunistov, predsednik sindikalnega odbora, pozneje tudi delavskega sveta in upravnega odbora v podjetju, skratka vseskozi aktiven in požrtvovalen.

Pokojni Mirko Dimc je bil tudi eden od organizatorjev strelskega športa na Jesenicah, vse do smrti pa tudi predsednik strelske družine Triglav in tehnični sekretar občinske strelske zveze.

Njegova življenjska pot je bila težka, zlasti med drugo svetovno vojno, ko je veliko pretrpel v zaporih pri Kovaču na Jesenicah, v Begunjah in koncentracijskem taborišču Dachau. Pred dvema letoma smo v Železarju objavili njegove spomine na trpljenje v begunjskih zaporih. Iz njegovega pripovedovanja povzemamo, da je bil že pred drugo svetovno vojno skupaj z njegovimi vrstniki član naprednega društva Kovinar, kjer je spoznal Jožeta Gregorčiča, Ivana Vovka, Slavka Omana, Korenove fante in druge. Po prihodu okupatorjev je kmalu postal skojevec in aktivist. Sestajali so se pri Balanču, kamor je prihajal tudi Tugomir Vidmar iz Kranja. Tako kot skupina skojevcev na Javorniku je bila izdana tudi skupina mladih iz Podmežaklje, zato so jih aretirali, odpeljali najprej na Jesenice h Kovaču, kjer je bilo zaslišanje, v Begunjah pa so z grozo čakali dneva, ko bo izvršena

smrtna kazen. 21. januarja 1942 so skupino njegovih tovarišev res odpeljali v Drago in jih tam ustrelili, njemu pa so smrtno kazen eno uro pred izvršitvijo spremenili s tem, da so ga odpeljali v koncentracijsko taborišče Dachau. Njegovo ime je bilo že napisano na lepaku skupaj z ustreljenimi skojevci iz Javornika in Jesenic.

Kljub temu, da je veliko prestal in le za las ušel smrti, Mirko Dimc po vrnitvi iz koncentracijskega taborišča ni prenehal z aktivnim delom. Vedno se je spominjal in pripovedoval o številnih trdih akcijah in o veliki akciji skojevcev, ko so na skali z rdečo barvo naslikali srp in kladivo, prav tako tudi o sestankih, ki pa so bili tako usodni za člane SKOJ-a. Po osvoboditvi je s svojim prizadevnim delom pomagal povsod tam, kjer je bilo potrebno, zato ga bodo njegovi delovni tovariši in tudi športniki Jesenic, zlasti pa vsi tisti, ki so bili z njimi med drugo svetovno vojno v taborišču, ohranili v trajnem spominu.

enkratno priznavalnino pa je prejelo na priporočilo odbora sedem članov. Eden od sklepov skupščine je bil, da naj odbor redno spremlja zdravstvene in gmotne razmere svojih članov, ter jim skuša nuditi vso pomoč. Sicer je odbor tudi v preteklem letu pomagal članom z različnimi posredovanji in priporočili, vendar bo treba to skrb še povečati. Za dolgoročno posojila iz sklada za stanovanjsko gradnjo je bilo priporočenih več članov, posojila pa so dobili štirje člani, računajo, da bodo ostali prišli na vrsto v tem letu. Dohodkov, razen članarine krajevna organizacija ni imela, pač pa ji je trgovsko podjetje ROZ-CA nakazalo 150 dinarjev, od

občinskega odbora ZB NOV pa so prejeli 266 dinarjev.

Razprava na poročilo je bila živahna in vsestranska. Zastopnik občinskega odbora ZB NOV Viktor Brun se je pohvalno izrazil o dobro in vsestransko pripravljeno poročilo predsednika, kakor tudi o uspešni razpravi na poročilo. Z navdušenjem so borci in aktivisti pozdravili predlog Franca Grilca, da se tovariša Tita, predsednika Zveze komunistov Jugoslavije, drugič imenuje za narodnega heroja.

Po končani skupščini so se udeleženci še dolgo zadržali na tovariškem srečanju in obujali spomine na revolucionarno preteklost.

s. š.

JEZIKOVNI POGOVORI

Pa si nekoliko oddahnimo od iskanja napak po naših časopisih in za spremembo spet malo pobrskajmo po naši literaturi. To ne bo navadno brskanje, tudi tema, o kateri bi spregovorili, je že strogo določena z naslovom naše rubrike. Beseda bo stekla o davnih prednikih, tistih, ki so se že pred sto in sto leti trudili za lepo, slovensko besedo.

Med prvimi nam bo spregovoril Jurij Dalmatin, človek, ki je prvi zavestno estetsko oblikoval slovenski jezik. Res, da se je s tem ukvarjal že njegov sodobnik Primož Trubar, a je med njima bistvena razlika. Slednji je bil le prevajalec cerkvenih knjig, kakršne je potreboval za širjenje protestantske oz. Lutrove vere in tako ni pazil na lepoto jezika. Jurij Dalmatin pa je zahteval že v 16. stoletju več, tisto, kar so drugi očitali našemu jeziku, češ da ni enakovreden ostalim jezikom. Preden pa nam bo Dalmatin sam spregovoril, moram povedati, da je tudi njegova literatura še strogo cerkvena, prevedel je namreč Lutrovo Biblijo in da je moralo preteči še precej časa, da so se pri nas začeli ukvarjati s posvjetnimi motivi.

V posvetilu k Bibliji Dalmatin razmišlja o namenu svojega dela in pripoveduje o tem, kako je nastajalo. Najbolj zanimive so naslednje misli: »In če bi mi Slovenci le hoteli tudi povsod hvaležno pripoznati, bi videli, da se je dobri, usmiljeni bog tudi nas v teh deželah spomnil v našem navadnem materinem jeziku s posebno nepričakovano milostjo pred drugimi narodi, naklonivši nam prav isti dar in razodetje svoje besede kakor spočetka Hebrejcem, nato Grkom — Latincem in naposled tudi Nemcem in drugim narodom. Kakor je namreč bilo z nemškim jezikom še v časih Karla Velikega in tudi kasneje, da ga niso mogli prav pisati, ampak so morali vse pogodbe in pisma sestavljati v latinskem jeziku (to dokazuje in izpričujejo nemški kronisti z listinami in razne listine same, ki so se splošno sestavljale v latinskem jeziku in ki jih je danes še najti), tako se tudi slovenski jezik, zlasti kakor je običajen v teh deželah, niti ni pisal niti spravljal na papir, a to ne morda pred sto in več, ampak še pred kamni tridesetimi leti. Mnogi ljudje so tudi menili, da se ta jezik zaradi svoje posebne in v drugih jezikih težke izgovorjave nekaterih besed ne bi dal prav spraviti v pero in tiskati z latinskimi črkami, še manj pa, da bi se v njem mogla prevesti vsa biblija. In to je bilo tembolj obžalovati, ker ni slovenski jezik skrit v nekem kotu, ampak je danes v razmahu po mogočnih in mnogih deželah, čeprav razdeljen v nekaj dialektov, kajti danes govore slovenski jezik ne samo tisti, ki prebivajo na vsem Kranjskem, Spodnje Štajerskem, Koroškem in v sosednjih deželah, kakor na Hrvaškem, v Dalmaciji, in slovenski marki, na Krašu, v Metliki in v Istri, ampak tudi Čehi, Poljaki, Rusi, Ukrajinci, Bošnjaki in Vlahi in skoro večji del ljudstev, ki jih je naš dedni sovražnik Turek siloma odtrgal od krščanstva, tako da je celo na turškem dvoru poleg drugih jezikov, slovenski med poglavitnimi. In vsa našeta slovanska ljudstva morejo naše narečje, če se prav govori, izgovarja in piše, čisto dobro in mnogo lažje dojeti in razumeti kakor mi njihovo zaradi težke in svojevrsne izgovorjave in pravopisa, tako nas uči skušnja.«

Dalje avtor spregovori o Primožu Trubarju in o tem, koliko je že napisanega v našem jeziku, potem pa nadaljuje:

»In ker naš kranjski jezik, ki sem se nanj kot Kranjec najbolj oziral, po posebnem svojstvu nekoliko loči od ostalih slovenskih narečij, sem se glede pravopisa in pisave potrudil na drug način, zlasti z dodajanjem nekaterih besed na robu (nanje sem opozoril z zvezdicami) in zadaj v registru, da bi se ta moj prevod ne le na Kranjskem, Spodnještajerskem in Koroškem, ampak v drugih obmejnih sosednjih slovenskih deželah s pridom, kakor upam mogel brati ter uporabljati za razmah jezika in za pospešitev čistega nauka. Trdno se na-dejam, da mi bodo vsi, ki bodo tole poslovenjeno biblijo brez predsodkov in obrekovanja slišali, brali in jo primerjali z Lutrovim prevodom in izvirnikom, dali dobro izpričevalo moje nezadržne vneme in odkritosrčnega prizadevanja ter jo priznali prav tako kakor tisti teologi, pridigarji in druge krščanske osebe, ki so po odredbi V. gospostva in milosti prečitali, preizkusili TA MOJ VELIKI TRUD IN DELO, preden sem ga dovolil dati v tisk, ter vsako besedo položili na zlato tehtnico in jo dobro preudarili.«

nase in na naš jezik, pa hitro poiščimo svoje mesto ob tej tehtnici. Veliko nas bo lahko priznalo, seveda, če bomo odkritosrčni, da tehtnice še vidijo ne, kaj šele, da bi se ji hoteli za vsako ceno čimbolj približati.

Zanimanje mladih za delo Jeklarja

Novo vodstvo TK ZMS železarna Jesenice kaže za kulturno udejstvovanje mladine in članov kolektiva hvalavredno zanimanja. Zgodilo se je prvič, da se je predsednik društvene komisije TK ZMS tov. Ferdo Kikelj zanimal za delo in uspehe pevskega zbora jeseniških železarjev. Zbor

je povabil na proslavo, ki je bila ob dnevu žena za mladinke Železarnice. Udeležil se je koncerta v Gorjah in se osebno prepričal o delu in uspehih Jeklarja, ki ima v letošnjem letu zelo bogat program dela. Zgodilo se je tudi prvič, da je TK ZMS železarnice Jesenice nudil pevcem Je-

Kdo ne bi rad slišal svetovno znanega basista, člana beograjske opere MIROSLAVA CANGALOVICA v neposredni interpretaciji Schubertove Lipe, Gotovčeve San Vuka Mandušića, Gerbičeve Pojdem na prejo ali arijo snirt Borisa iz Musorskega opere Boris Godunov, arijo Figara iz Mozartove opere Figarova svatba, arijo Gremina iz opere Čajkovskega Evgenij Onegin ali znane črnske duhovne pesmi itd. itd. Na sporedu ima svoje najznamenitejšje kreacije iz naslovnih vlog oper s katerimi si je pridobil svetovni sloves.

Veliki umetnik bo pel za delovni kolektiv Železarnice v četrtku, 30. aprila ob 19.30 v gledališki dvorani na Jesenicah. Basista bo na klavirju spremljala pianistka Zora Mihajlović.

Vstopnice po 6,00 in 8,00 din dobite na tajništvu osnovne organizacije sindikata Železarnice v Delavskem domu na Jesenicah. Prijave v obratih oziroma sindikalnih odborih sprejemajo referenti za kulturo in izobraževanje.

Gledališče Tone Čufar v letu 1971 in načrti za naprej

Pred nedavnim je gledališki svet amaterskega gledališča Tone Čufar obravnaval zaključni račun in poslovno poročilo za leto 1971. Iz poslovnega poročila najprej povzemimo, da je lani gledališče zaposlovalo tri redno zaposlene in sicer administratorko, slikarja — tehničnega vodja in čistilko. V dopolnilnem, torej honorarnem delovnem razmerju pa so bili še upravnik, mizar in odrski delavec, ter v nekem smislu tudi računovodkinja, ki si jo gledališče deli z radiom. Za prve tri redno zaposlene lahko tudi ugotovimo, da so takorekoč potrebni hiši, ne pa samo gledališču, saj so nepogrešljivi pri oddaji odra in dvorane številnim drugim uporabnikom.

Zaradi preureditvenih del v dvorani in na odru ter za-

radi urejanja centralnega ogrevanja, ki se je začelo že poleti 1970, je gledališče lahko začelo z delom šele v februarju 1971. Z začetkom marca 1971 je bila montirana zasilna peč, ki je omogočila delno ogrevanje dvorane, odra in ostalih prostorov gledališke stavbe. Zato je bila prva premiera gledališča Cankarjeva farsa POHUJSANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI, s katero je gledališče tudi praznovalo 25 letnico svojega obstoja in dela, ki je sicer minila že decembra 1970, koncem aprila. Koncem maja je bila druga premiera in sicer mladinska igra P. Golia JURČEK. Poleg tega se je v nekoliko zakasnelem pomladanskem delu sezone na jeseniškem odru vrstila še vrsta gledaliških predstav in sicer Župančičeva VERONIKA DESENISKA, v izvedbi amaterskega gledališča Železar iz Štor, Ustinov FOTO FINISH ljubljanske Drame, v okviru XIV. srečanja dramskih skupin Slovenije, ki je vsaka tri leta na Jesenicah, pa še sedem najboljših predstav gledaliških amaterjev Slovenije. Sredi julija pa je gledališče s POHUJSANJEM sodelovalo na 15. jubilejnem festivalu dramskih amaterjev Jugoslavije na Hvaru.

Filmi za V. MFAF že prihajajo

Od 21. do 23. aprila bo na Jesenicah pod pokroviteljstvom predsednika skupščine občine Jesenice Franca Žvana V. mednarodni festival amaterskega filma. Festival organizira filmska skupina ODEON ob podpori občinskega sveta LT Jesenice, foto kino zveze Slovenije in Planinske zveze Slovenije.

Organizacijski odbor, ki ga sestavljajo Stanko Ravnik, Janez Hrovat, Silvo Valentar, dipl. inž. Drago Grobovšek, Teo Lipicer, Tone Pogačnik, Marjan Ogrin, Rudolf Hrovat, Evgen Klemenc, Janez Pisek in Gašper Starc, je pričel z delom že pred meseci.

Težave so nastale le pri tiskanju razpisa, saj je bilo gotov šele v začetku marca. Kljub temu pa so bili jugoslovanski kinoamaterji na festivalu pripravljene — saj je že tradicionalen. Inozemski kinoamaterji pa na festival niso bili pripravljene. Kljub temu, da je do zaključka sprejemanja filmov še deset dni — pa filmi in prijave za filme že prihajajo. Iz Salzburga, Dunaja, Zagreba, Sarajeva, Banatskog Brestavca in Rateč je že prišlo okrog 20 filmov, prijavljenih pa je še 30 filmov.

tz

Tudi v jesenskem delu sezone je dokončno urejanje centralnega ogrevanja oziroma priključka na toplotno energijo Železarnice onemogočalo redno delo gledališča. Gledališče je tudi razpisalo avdicijo za nove igralce in odziv je dokazal, da je med mladimi dovolj zanimanja za delo na kulturnem področju. Centralno ogrevanje je bilo v novembru dokončno urejeno, sredi decembra pa je bila prva premiera drame E. O'Neilla STRAST POD BRESTI, nato pa še za najmlajše gledalce URA PRAVLJIC.

Lani, torej v letu 1971, se je v gledališki dvorani vrstilo 68 prireditev. Od tega 27 predstav in nastopov domačega gledališča, 10 dramskih predstav gostov, 15 glasbenih prireditev, dve zabavni prireditvi, dve seji in 12 proslav in drugih prireditev. Teh samo 68 prireditev tudi dokazuje, da je lani zaradi preureditvenih del in urejanja centralnega ogrevanja moralo marsikaj odpasti, zlasti še, če primerjamo lansko številko prireditev z letošnjo, ko se je v še nepolnih treh mesecih v gledališki dvorani vrstilo že 56 prireditev!

(Se nadaljuje)

Jugoslavija : Japonska 4 : 1

Jesenice, 20. marca. Dvorana Podmežakljo. Gledalcev 1500, sodnika MOSSER (Avst.) in IZUMISAWA (Jap.). Strelci za SFRJ: T. Košir 2, Savič 1, Poljanšek 1, za Japonsko: Kakihara 1.

Jeseničani so po dolgem času videli na delu spet državno reprezentanco, vendar po prikazani igri ni ogrela domačih gledalcev. Le-ti so pričakovali veliko boljšo igro, predvsem pa bolj živahno z vnaprej izpeljanimi kombinacijami, saj je navsezadnje srečanje služilo za uigravanje moštva. Moštvi sta v prvih minutah igre igrali precej previdno, nobeno od moštev si ni ustvarilo nobene resne prilike za doseg gola. Naši so veliko streljali od daleč, vendar so bili strelci premalo točni. Prvo resno priložnost je zapravil G. Hiti, ko je v 5. minuti iz hitrega prodora streljal v vratarja. Japonci so bili v svojih nasprotnih napadih veliko nevarnejši in so tako tudi v 7. minuti iz hitre akcije dosegli tudi prvi gol. Vratar Gale je nato moral še dvakrat resno posredovati, prvič se je znašel pred njim Honma nato pa je Ito streljal čisto od blizu, vendar na srečo je Gale obakrat dobro posredoval. Naši so v nada-

ljevanju diktirali hitro igro, vendar pa v zaključnih akcijah niso bili dovolj prisebni. Tik pred koncem tretjine je Felcu iz hitrega prodora uspelo podati na sredino uporabno ploščico Tomažu Koširju, tako da njemu ni bilo težko doseči gola. V drugi tretjini sta namesto Felca in M. Jana zaigrala Puterle in D. Beravs, vendar začetne minute niso prinesle nič spodbudne igre. Prva resna priložnost se je ponudila R. Smoleju šele v 30. minuti igre, vendar je ostala neizkoriščena. Gostje so bili v tej tretjini v glavnem potisnjeni v obrambo, s hitrimi nasprotnimi napadi pa so delali zmedo v domači obrambi. Med številnimi strelci na vrata gostov pa je Saviču s strelom od daleč le uspelo pripeljati Jugoslavijo v vodstvo.

V zadnji tretjini se razmerje sil na igrišču ni spremenilo. Poljanšku je uspelo že v prvi minuti zatresti mrežo gostov. V nadaljevanju igre so se napadi domačih vrstili eden za drugim in tako je iz spretno izpeljane akcije Felcu že drugič uspelo podati Tomažu Koširju, ta pa je ploščico poslal že drugič v gol. To pa je bil tudi končen rezultat srečanja, ki bo

tudi hitro pozabljen. Vsekakor pa se je zgodila precejšnja krivica Tomažu Koširju, katerega zvezni selektor Franzot ni izbral v državno reprezentanco, ki te dni potuje na svetovno prvenstvo. Tomaž Košir je bil v letošnji sezoni najboljši strelac Jesenic in bi tudi s prikazano igro Podmežakljo zaslužil mesto v reprezentanci.

Učenci ŽIC so tekmovali

V petek, 17. tm., je bilo šolsko prvenstvo strokovnih šol ŽIC v veleslalomu. Tekmovanja so se udeležili učenci vseh šol, tako da se je na startu zbralo 49 tekmovalcev.

Tekmovanje, ki je bilo drugo povrsti, je bilo na Crnem vrhu, znanem središču jeseniških smučarjev. Vreme je bilo tekmovalcem zelo naklonjeno, saj je bilo sonca na pretek. Proga je bila kratka in manj zahtevna, vendar od vročega sonca precej razmehčana. Zato so se med tekmovalcem ob postavljenih količnikih napravile globoke jame, ki jih manj večji tekmovalci niso zmogli in so se zato znašli v snegu.

Učenci so tekmovalje vzeli zelo resno, ker je šlo za

Lep uspeh Jeseničank

V tem mesecu je ženska namiznoteniška ekipa Jesenic nastopila v Lendavi na drugem delu republiškega ekipnega prvenstva v II. skupini. Nastopile so tri ekipe in sicer domača Lendava, Sentjerne in Jesenice. Najboljše so bile Jeseničanke in se tako spet uvrstile v prvo slovensko ligo. Prvo mesto so si priborile šele po ponov-

nem dvoboju z Lendavo, ki so ga odločile v svojo korist z rezultatom 5:2. Za Jesenice so nastopile Novakova, Ušeničnikova in Krivčeva. Najboljša je bila Novakova, ki ni izgubila nobenega dvoboja.

Rezultati: Jesenice — Lendava 4:5, Jesenice — Sentjerne 5:1, Jesenice — Lendava (ponovni dvoboj) 5:2.

Tekmovanje je bilo tudi ekipno. Razredno ekipo so sestavljali štirje tekmovalci. Dva najboljša časa, ki sta jih tekmovalca ekipe dosegla, sta se štela za uvrstitev. Vrstni red najboljših ekip je bil naslednji: 1. mesto ekipa 2. s razreda (Janez Babič, Metka Grilc), 2. mesto ekipa 2. m razreda (Janez Kovač, Franc Makše) in 3. mesto ekipa 4. s razreda (Janislav Gregorič, Danijel Azman).

Po končanem tekmovalju so najboljši posamezniki in člani najboljših ekip prejeli praktične nagrade.

Tekmovanje, ki bo odslej vsako leto, je doseglo svoj namen. Tekmovalci so pokazali dovolj borbenosti, mladostne neugnanosti in tudi znanja. Pokazali so, da je na strokovnih šolah ŽIC precej smučarjev, ki bodo s pridnim delom lahko postali dobri tekmovalci. Pri tem pa ne smejo pozabiti, da je dober tekmovalca lahko tudi dober učenec. **ZT**

Novice iz športnega parka

Hokejska sezona 1971/72 je bila uradno zaključena v ponedeljek, ko sta se v zadnjem srečanju pomerili med seboj reprezentanci Jugoslavije in Japonske. Ledeno ploskev v novi dvorani Podmežakljo pa bo podjetje SPORTMETAL vzdrževalo še do nedelje, 2. aprila. Podjetje se je odločilo za podaljšanje sezone zaradi tega, ker v tem tednu

poteka v dvorani še tekmovalne v kegljanju na ledu za prvenstvo železarne Jesenice, predvsem pa zato, da bi omogočili drsalcem še en teden prostega drsanja. Prav zaradi tega vabi podjetje SPORTMETAL vse ljubitelje drsanja v športno dvorano na TEDEN REKREACIJSKEGA DRSANJA in sicer od nedelje, 26. marca do nedelje, 2. aprila.

Dopoldne bo drsališče rezervirano od 8. do 12. ure za šole v kolikor bodo hotele izkoristiti drsališče za športne dneve, popoldan pa vsak dan od 14. do 18. ure za mladino, zvečer od 19. do 22. ure pa za odrasle. Ob prijetnem spomladanskem vremenu bo drsanje poseben užitek, zato ne zamudite prilike, ki se vam nudi ob koncu sezone.

Uspešen zaključek sankajske sezone

Ker pri vodstvu Sankajske zveze Slovenije ni bil sprejet predlog sankajskega kluba SD Jesenice, da bi bilo 19. 3. na standardni tekmovalni proggi pri Savskih jamah le izvedeno letošnje republiško prvenstvo v sankanju s tekmovalnimi sankami, ki ga je sankajski klub Bohinj stalno praelagal in ne izvedel, se je vodstvo kluba glede na pripravljeno proggo pri Savskih jamah odločilo za izvedbo odprtega prvenstva občine Jesenice v sankanju za tekmovalne in športne sankke. Na 650 m dolgi proggi je tako v nedeljo nastopilo 61 tekmovalcev in tekmovalk iz Kranja, Sore, Tržiča in Jesenic. Vsi udeleženci so morali tako v tekmovalju enosedov, kot v tekmovalju dvosedov proggo prevoziti dvakrat.

Najštevilnejše je bilo zastopstvo v skupini tekmovalnih sank, kjer je sodelovalo 37 udeležencev, najboljši pa so bili:

ZENSKE:
1. Barbka Tišler, TVD Tržič — 1.23.6; 2. Anka Solar

— 1.47.4; 3. Mira Bertoncelj — 1.57.3 (obe SD Jesenice)
STAREJŠI ČLANI:
1. Milan Cesen, TVD Tržič — 1.20.1; 2. Bogo Vidic, Sak Kranj — 1.22.9; 3. Milan Ulčar, SD Jesenice — 1.23.6

ČLANI:
1. Maks Klinar, SD Jesenice — 1.17.9; 2. Janez Bahun, TVD Tržič — 1.18.1; 3. Franc Rihtar, SD Jesenice — 1.19.3; 4.—5. Peter Danilovič, SD Jesenice in Milan Cesen, TVD Tržič — 1.20.0

MLADINCI:
1. Marjan Petelinkar, TVD Sora — 1.19.5; 2. Mirko Klinar — 1.21.5; 3. Marjan Meglič — 1.22.1 (oba SD Jesenice)

Najboljši v eni vožnji je bil mladinec Marjan Petelinkar iz Sore, ki je proggo prevozil v času 037.5 minute s povprečno hitrostjo 40 km/h, najboljši po obeh vožnjah pa je bil med vsemi tekmovalci Maks Klinar iz Jesenic s skupnim časom 1.17.9 minute.

V skupini športnih sank je sodelovalo 24 udeležencev, doseženi pa so bili sledeči boljši rezultati:

Ženske: Marjanca Kavčič, TVD Sora — 1.40.7, starejši člani: Janez Meglič, Železarne Jesenice — 1.25.7, člani: Miro Plešec, TVD Sora — 1.27.1.

V skupini pionirjev in pionirk, ki so tekmovali prav tako s športnimi sankami sta bila najboljša: Vanja Petelinkar, TVD Sora — 1.31.7 pri pionirkah in Vojko Veber, TVD Sora — 1.28.7 pri pionirjih.

V tekmovalju dvosedov so bili v skupini tekmovalnih sank najboljši:

1. Klinar M. - Rihtar F., SD Jesenice — 1.24.5; 2. Marčun J. - Rustja V., Sak Kranj — 1.28.1; 3. Ulčar M. — Klinar M., SD Jesenice — 1.28.4

V skupini športnih sank pa je zmagala dvojica Bogataj - Plešec, TVD Sora — 1.32.5.

Tekmovalno proggo je pripravil sodelavec iz martinarne Janez Meglič in tako omogočil sankajskemu klubu Jesenice dostojen in uspešen zaključek letošnje tekmovalne sezone.

J. J.

V Celju da, v Trbovljah ne

V tretjem kolu oziroma v petem in šestem nastopu za prvenstvo Slovenije so kegljači Jesenic nastopili v Celju in Trbovljah. V Celju so v dvoboju z ekipo Gradisa iz Ljubljane zabeležili tesno zmago 7060:7056, medtem ko so v Trbovljah visoko izgubili 6935:7071. Doseženi so bili sledeči rezultati:

CELJE 7060 (Hafner J. 881, Oblak 880, Langus 876, Šmid 858, Šlibar 921, Črv 882, Hafner M. 927, Šavnik 835.)

TRBOVLJE 6935 (Hafner J.

829, Oblak 844, Šmid 836, Langus 869, Črv 840, Šlibar 899, Hafner M. 921, Šavnik 897.)

V zadnjem, četrtem kolu Jesenice nastopajo v Ljubljani dvakrat. To kolo bo na sporedu šele 15. in 16. aprila. Ta enomesečni odmor bodo jeseniški kegljači skušali dobro izkoristiti, da bi v zadnjem poizkusu popravili položaj na lestvici in se uvrstili med sedem najboljših in s tem pridobili pravico nastopa na državnem prvenstvu, ki bo po vsej verjetnosti na Jesenicah in v Kranju.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V VELESALOMU

Komisija za šport in rekreacijo pri TO OO sindikata Železarne je v soboto, 18. marca na Crnem vrhu nad Jesenicami organizirala prvenstvo Železarne v veleslalomu. Tehnično izvedbo tekmovalja so zaupali Smučarskemu klubu Jesenice, tekmovalje pa je potekalo ob lepem vremenu.

Rezultati tekmovalja so bili naslednji:

moški do 30 let: 1. Lovro Markež, (upr. sl.) 46.0, 2. Jernej Markež (RO) 46.7, 3. Božo Kero (valj. Bela) 48.2;

moški od 30—40 let: 1. Franc Kobljar (stroj. del.) 49.9, 2. Janez Smolej (valj. Bela) 50.0, 3. Franc Benedičič

(OTK) 52.3; **moški od 40—50 let:** 1. Milan Vovk (upr. sl.) 35.7, 2. Jože Osvald (livarna) 38.5, 3. Albin Babič (elektrodni) 38.6;

moški nad 50 let: 1. Stane Kobljar (transport) 42.9, 2. Ciril Praček (upr. sl.) 43.9, 3. Franc Pesjak (OTK) 44.8;

ženske: 1. Lojzka Praček (upr. sl.) 40.3, 2. Olga Vilman (upr. sl.) 41.1, 3. Neda Oblak (upr. sl.) 61.5;

ekipno — moški: 1. upravne službe, 2. OTK, 3. strojne delavnice;

ekipno — ženske: 1. upravne službe.

Tekmovalja v veleslalomu se je udeležilo 110 članov našega kolektiva.

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

25. marca amer. film PAST ZA STARŠE ob 15. uri

25. in 26. marca amer.-italij. CS barvni film CLOVEK IZ OKLAHOME, v režiji Roberto Bianchi Montero, v glavni vlogi Rick Horn, ob 17. in 19. uri

27. marca amer. film OBRAČUN V ZAPUSCENEM MESTU v režiji Bruce Humberstone, v glavni vlogi Victor Mature, ob 17. in 19. uri

28. in 29. marca italij. barv. film DŽANGO PROTI SORTANI v režiji William Redford, v glavni vlogi George Ardisson, ob 17. in 19. uri

30. marca švicarski film HEIDI v režiji Luigi Comencini, v glavni vlogi Henrich Gretler, ob 17. in 19. uri

31. marca franc. barv. film POSODI ŽENO PRIJATELJU v režiji Francis Rigaud, v glavni vlogi Roger Pierre, ob 17. in 19. uri

1. aprila amer. barvni film V ZNAKU REVOLVERJA ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

25. in 26. marca italij. barv. film DŽANGO PROTI SORTANI, ob 18. in 20. uri

27. in 28. marca amer.-italij. CS barvni film CLOVEK IZ OKLAHOME ob 18. in 20. uri

Gledališče

SOBOTA, 25. III. ob 19.30 uri P. Ustinov KOMAJ DO SREDNJIH VEJ — Komedija v treh dejanjih — Gostovanje v Podnartu.

NEDELJA, 26. III. ob 19.30 uri P. Ustinov: KOMAJ DO SREDNJIH VEJ — Komedija v treh dejanjih — Gostovanje na Breznici.

POSODI ŽENO PRIJATELJU, je francoska filmska komedija, na sporedu v naših kinematografih.

MIHA DOVŽAN NA JESENICAH

V soboto, 25. t. m. zvečer bo v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah elitni

»NARTA LAS« PLES

ki ga v sodelovanju z nekaterimi našimi tovarnami organizira trgovsko podjetje Murka-Supermarket Jesenice. Na prireditvi bo nastopil znani zabavni ansambel Miha Dovžan s pevko Ivanko Kraševc.

Posebna komisija bo ocenjevala najboljše lasulje. Podelila bo več vrednih nagrad. Prvo nagrado bo podelilo podjetje Inex-turist Jesenice in sicer avionsko karto za Španijo.

Rezervacije sprejema trgovsko podjetje Murka-Supermarket Jesenice.

ZAHVALA

Neizmerna je naša žalost ob tako kruto rani izgubi našega ljubega

MIRKA DIMC

Številni sorodniki, prijatelji, znanci, sodelavci, sosede, družbeno politične organizacije, podjetja, društva, ustanove so nam bili v teh nesrečnih dneh v veliko tolažbo in oporo. Zahvaljujemo se osebnemu onkološkemu inštitutu v Ljubljani za prizadevnost, lajšanje in nego v njegovih težkih dneh. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovo zadnjo pot, govornikom za njih lepe in tolažilne besede, tako doma kot pri grobu, godbi, pevcem, darovalcem cvetja, predvsem pa njegovim soborcem internancem. Še enkrat topli hvala vsem, ki čutite in žalujete z nami.

Zena Stefka, sin Mirko, mama, ata in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se prav lepo zahvaljujem za denarno pomoč ob 8. marcu — dnevu žena.

Ob tej priliki se zahvaljujem tudi sindikalnemu odboru strugarne valjev za pozornost.

Marija Lešnjak

ZAHVALA

Kolektivu ŽIC se iskreno zahvaljujem za darilo in pozornost ob moji upokojitvi. Sodelavcem želim na delovnih mestih še veliko uspehov.

Marija Potočnik, c. Železarjev 23

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob 8. marcu — dnevu žena, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Cilka Žagar, c. Železarjev 26

ZAHVALA

Sind. odboru upravnih služb se najlepše zahvaljujem za denarno darilo ob prazniku dneva žena.

Draga Ulčar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru GPZ se iskreno zahvaljujem za darilo in pozornost ob 8. marcu, dnevu žena.

Čistilke predelovalnih obratov

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob dnevu žena, ki mi je bila zelo dobrodošla med boleznijo.

Prav tako se iskreno zahvaljujem sindikalnemu odboru valjarne 2400 za obisk v bolnici in za prejeto denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Dragica Dobravc

S klubskim prvenstvom so drsalci zaključili sezono

Preteklo sredo in nedeljo je drsalni klub Jesenice izvedel klubsko prvenstvo za sezono 1971/72. V sredo so tekmovali učenci drsalne šole. Na ledeni ploskvi se je predstavilo kar 30 nadebudnežev, ki so se pomerili v treh starostnih skupinah ter I. in II. razred drsalne šole. Pokazalo se je, da je med njimi nekaj obetajočih talentov, katerim bo v novi sezoni potrebno posvetiti vso skrb za hitrejši razvoj in kvalitetno rast.

Rezultati tekmovalcev I. razreda drsalne šole:

— pionirke do 8 let: 1. Barbka Kunc 9,4 tč., 2. Stanka Grah 6,8 tč., 3. Mateja Korantar 6,5 tč.;

— pionirke od 8—10 let: 1. Varja Podlipnik 11,2 tč., 2. Anita Kos 10,4 tč., 3. Nataša Cvetkovič 8,9 tč.;

— pionirji od 8—10 let: 1. Aleš Kunc 11,3 tč., 2. Matjaž Rižmarič 9,3 tč., 3. Mitja Lamovšek 7,8 tč.;

— pionirke od 10—12 let: 1. Marjana Gašperšič 9,7 tč., 2. Mojca Košir 8,5 tč., 3. Tamara Ravnik 7,8 tč.;

— pionirji od 10—12 let: 1. Bojan Mežnarc 9,7 tč.;

Rezultati tekmovalcev II. razreda drsalne šole:

— pionirji do 8 let 1. Igor Razinger 20,7 tč.;

— pionirke od 8—10 let: 1. Mateja Rakovec 28,1 tč., 2. Mateja Malej 27,5 tč., 3. Alenka Bartelj 27,3 tč.;

Za klubsko prvenstvo pa se je prijavilo 20 tekmovalcev, ki so nastopali v treh skupinah oz. razredih. Nekateri med njimi so pokazali očiten napredek in bodo v klubu morali z njimi resno računati. Tekmovanje pa je hkrati pokazalo, da se je umetnostno drsanje na Jesenicah uveljavilo, sicer počasi, vendar vztrajno napreduje.

Izidi tekmovalca:

I. razred — pionirke: 1. Jožica Vergelj 24,3 tč. (3), 2. Milojka Cvetkovič 20,9 tč. (7), 3. Monika Nakovec 20,6 tč. (8);

II. razred — pionirji: 1. Igor Arh 103,4 tč. (3);

II. razred — pionirke: 1. Renata Magnik 104,6 tč. (4), 2. Mateja Petač 103,6 tč. (6), 3. Magda Potočnik 102,5 tč. (8).

Juniorke: 1. Tatjana Brunček 108,1 tč. (4), 2. Eva Pavliček 106,3 tč. (5), 3. Hedvika Kokošinek 85,1 tč. (9).

Kot pri vsakem tekmovalcu, tako je tudi na tem nekateri pestila močna trema z določenimi posledicami. Nekateri deklice so se boljše znašle pri obveznih likih, druge pa v prostem programu. Za najboljšo uvrstitev je bila huda borba med pionirkami II. razreda, med juniorkami pa sta se v odsotnosti poškodovane Nataše Brunborili le Brunčkova in Pavličkova. Sodniki Barbka Šenk, Jožica Magnik in Robert Gorše s tekmovalno komisijo, so svojo nalogo opravili pohvalno, medtem ko s sodniško trojko na tekmovalstvu v sredo ne moremo biti povsem zadovoljni.

Na kraju ne gre prezreti, da gre za dosežene rezultate precejšnja zasluga domačim trenerjem in vaditeljem ter Barbki Šenk iz Ljubljane, ki bo tudi v prihodje sodelovala in skrbela za jeseniški naraščaj umetnostnih drsalcev in njegov razvoj. Pa tudi sicer se umetnostnemu drsanju obetajo boljši časi. Pri Olimpijadi bodo v novi sezoni angažirali sovjetskega trenerja, prav tako tudi pri zagrebškem Medveščaku.

—m

Osmi na turnirju slovenskih mest

Po treh letih smo letos spet sodelovali na tradicionalnem brzoturnirju slovenskih mest, ki je bilo preteklo nedeljo v Kopru. Tekmovanja se je udeležilo 38 osemčlanskih ekip, v katerih so bili zbrani vsi vidnejši slovenski šahisti. Pokroviteljstvo nad turnirjem, ki je vsakoletna najmasovnejša šahovska prireditel pri nas, je tokrat prevzela tovarna avtomobilov Tomos iz Kopra.

Moštva so bila razdeljena v štiri skupine. Naša ekipa v postavi Zorko, Krajnik, Balanč, Paunov, Pavlin, Jan st., Ravnik in Krničar je igrala v zadnji skupini.

Jesenice: Domžale 1:5, Trst 3:3, Kranj 1 1/2:4 1/2, Žalec 5:1, Krško 4 1/2:1 1/2, Žiri 6:0, Duplica 6:0 in Smedela 6:0.

Zmaga v tej skupini je pripadla borbeni ekipi Trsta, ki je zbrala 40 1/2 točk, druge so bile Domžale 40 točk, tretje Jesenice 37 1/2 točk, sledi Kranj 32 točk, itd. Prva tri moštva iz vsake skupine so se uvrstila v finale.

V zaključnem delu turnirja smo igrali z zelo spremenljivo srečo. Dolga jutranja vožnja do Kopra se je pokazala v obliki utrujenosti vse ekipe. Zato so imeli igralci, ki so prišli v Koper že prejšnji dan, v finalnih borbah veliko več možnosti kakor mi, kar se je posebno v srečanjih z močnejšimi zelo poznalo. Kljub temu pa je doseženo osmo mesto velik uspeh naših šahistov.

Rezultati finala so naslednji: Jesenice: Maribor 2:4, Kočevje 3:3, Trbovlje 1:5, Ljubljana 0:6, Lesce 3:3, Murska Sobota 3:3, Slovenj Gradec 2:4, Celje 4:3, Koper 6:0, Trst 2 1/2:3 1/2 in Domžale 1:5.

Končni vrstni red 1. Ljubljana 47 točk, 2. Kočevje 46 1/2, 3. Domžale 43 1/2, 4. Slovenj Gradec 41, 5. Maribor 39, 6. Celje 33, 7. Murska Sobota 30, 8. Jesenice 27 1/2, 9. Trbovlje 26, 10. Trst 25 1/2, 11. Lesce 22 1/2, 12. Koper 15, itd.

Martin Jan

Ob svetovnem prvenstvu v smučarskih poletih

»... Jugoslovčan Jože Šlibar je smučarski letalec izjemne kvalitete. Ni sicer najboljši, prav gotovo pa je najdrznejši in trenutno neprekosljiv v daljavah.«

(HEINI INŽ. KLOPFER, OB ŠLIBARJEVEM SVETOVNEM REKORDU — 141 m, OBERSTDORF 24. 2. 1961)

OBERSTDORF, 24. 2. 1961 (Od našega stalnega dopisnika) — Naj začnem s »suhim« podatkom: Jugoslovčan Jože Šlibar je danes ob 13.41 skočil na smučeh 141 metrov daleč in s tem postavil svetovni rekord. Po skoraj desetih letih (ali natanko po 3647 dneh) je na seznamu svetovnih rekorderjev zamenjal Finca Tauna Luira, ki se mu je posrečil skok 139 m prav tu v Oberstdorfu na mojstrovini planiškega znanca arhitekta inž. Heinea Klopferja.

ŠLIBAR — LJUBLJANA — SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA — PLANICA — INŽ. BLOUDEK; vse to je danes tu v središču pozornosti. JUGOSLOVAN je skočil 141 metrov — si pripovedujejo ljudje, kot najnovejši dosežek skakalnega športa. Za te ljudi je ŠLIBAR danes zgled hrabrega športnika.

S kakšnim odobravanjem ga je nagradilo občinstvo. Kako navdušeno so ga pozdravljali ljudje, ki nekaj trenutkov niso dobro vedeli niti za njegovo ime. To je bilo zaslužno JOZETOVU slavje. Z njegovega obraza je bilo brati, da je srečen in zadovoljen, ko je ustregel želji občinstva in na smučeh (z drsalnim korakom) obsmučal častni krog ob beli preprogi doskočišča.

REKORD IN REKORDER

Leta 1951 je Finca Tauna Luro dosegel v Oberstdorfu nov svetovni rekord — 139 metrov. Ze takrat je ob navdušenju nad človekovo sposobnostjo obležala v športnikih in še v marsikom tiha misel; kdo bo skočil še dlje in kdaj? Takrat, ko je Finca preletel tistih 139 m, je bilo JOZETU 17 let, rekord je sprejel z navdušenjem mladega človeka, ki stremi daleč naprej: JOŽE je vadil in tekmoval, dokler ni ob uspehih v njem obležala skrta želja, da bi prav on zarisal na največji skakalnici še nižjo smučino.

To je z vztrajnim delom tudi dosegel in poletel — deset let pozneje v Oberstdorfu 141 m daleč. Tako kot TAUNA LUIRA, so tudi JOZETA ŠLIBARJA pozdravile vse radijske postaje, kajti njegov skok ni bil samo uspeh posameznika, ampak zmagovalni je vsega človeškega rodu nad nevarnostjo in strahom v ne-nemnem premagovanju še neznanega. Tudi ob JOZETU ŠLIBARJU so si radijski napovedovalci lomili jezike, da bi izgovorili pravilno njegovo ime, kakor se svetovnemu re-

korderju spodobi. Z njim je stopil v svet predstavnik malega naroda.

Z njim svet ni zvedel samo za JOZETA ŠLIBARJA, temveč je z njim še z ene strani spoznal tudi domovino — SLOVENIJO in JUGOSLAVIJO.

Res, rekord je naš, jugoslovanski, predvsem pa njegov — ŠLIBARJEV. Njegov še zlasti zato, ker taki rekordi pridejo zmerom le po dolgi verigi neuspehov in dolgotrajnemu trudu. Rojevajo se v redkih trenutkih, ko človek pozabi nase. Takrat človek preseže samega sebe in si po zakonitosti svoje volje in stremljenja podredi tudi ključje — ŠLIBAR je skočil v ugodnih vremenskih pogojih, ki si jih je s svojim stremljenjem mojstrsko podredil.

Deset let je bil simbol človekove zmogljivosti Finca Tauna Luro. Njegovo ime je bilo nešteto krat zapisano, izgovorjeno in ostalo bo na častnem mestu zgodovine smučarskih poletov — toda pred njim bo odslej blestelo novo ime! Ime mladega Jugoslovana, ki je prišel in zmagal...

Jože Šlibar se je rodil 18. marca 1934 v Kovorju pri Trzinu. Skakalnemu športu se je zapisal razmeroma pozno — šele z 19. leti. Njegovi prvi drsalni koraki so bili na skakalnici v Kranju. Po kopčani srednji šoli se je preselil v Ljubljano, pristopil k smučarskemu klubu Enotnost in se vpisal na agronomsko fakulteto — na oddelek za gozdarstvo.

Nekaj nenavadnega in skóraj nadležnega so ti svetovni rekordi. Kadar gre za sorazmerno majhno peščico, ki je dala tega človeka, veljata ta ponos in to veselje še prav posebej.

Mar ni od onega starega »Oprostite, cesarost, ker sem rojen na Slovenskem«, pa do televizijskega intervjuja svetonega rekorderja, ki je prav od tam doma, resnično velik skok. Toda, če ne bi bilo skromnega, modrega in tako vnetega moža v pumparicah in pod oguljeno čepico, ki se je pisal inž. Stanko Bloudek in njegovega zvestega pomočnika Kerštajna, ne bi bilo ne rekorda, niti Planice, niti Oberstdorfa. Stvari so med seboj povezane, svete, zbite, tako kot so inž. Bloudek in mojster Janez Kerštajn s sodelavci zbijali pri nas v celoto orodja in loke prvih skakalnic; kot je sle-

herni teptač snega in merilec moral teptati in meriti tam, kjer je nehal njegov sosed.

ŠLIBARJEV skok je ostal v zgodovini smučarskih poletov prehod. Toda za vselej bo ostalo zabeleženo v zgodovini, da smo bili v eni med dejavnostmi, v katerih velja človekov pogum in sposobnost prvi.

ŠLIBARJEV SKOK JE IGRA Z ZRAKOM...

Ob Šlibarjevi sliki z rekordnim skokom, ki jo je objavila revija »DIE WELT«, je v športnem delu daljši sestavek z naslovom »BAJNI REKORD JUGOSLOVANA ŠLIBARJA«.

Prve ure po doseženem svetovnem rekordu opisuje »DEUTSCHE ZEITUNG« odmev na izjemni Šlibarjev dosežek takole:

»Jugoslovanski novinarji so ves čas objemali svojega rojaka. Toda časa ni bilo, kajti novega rekorderja so brž obkrožili številni reporterji. Na sodniškem stolpu je medtem konstruktor skakalnice inž. Klopfer poskakoval od radosti.«

»NEUE RHEIN ZEITUNG« je priobčil na naslovni strani sliko novega rekorderja in sestavek z naslovom »BLESTEČI USPHEH JUGOSLOVANA«.

Odmevnost velikega uspeha jugoslovanskega »lovca na daljave« — ŠLIBARJA in njegov skok, omenja tudi »SÜD-DEUTSCHE ZEITUNG« takole:

»Jugoslovanski lovec na daljave se je neverjetno močno odgnal. Zajadral je kot orel s stegnjenimi rokami po zraku. Pri dolžini 110 m se je pričel pripravljati za pristajanje. Toda še enkrat je ujel zračni tok in se takoj še malo povzpela. Ležal je kakor na blazini, kot sploh ne bi mislil prekiniti jadranja. Potem je elegantno pristal, kot bi skočil z nizkega stola.« zaključuje novinar zgoraj omenjega časopisa.

Z naslovom »SVETOVNI REKORD Z VEDREGA...« piše »MÜNCHENER MERKUR« in poudarja, da je Jugoslovčan ŠLIBAR dosegel ta bajni rekord v konkurenci s svetovnimi tekmeci, kot so olimpijski prvak RECKNAGEL, Nemeec HAPPEL, Italijan ZANDANEL in Avstrijec LEODOLTER.

Dunajski »WIENER SPORT ILLUSTRIERTE« je ocenil ŠLIBARJEV skok izredno laskavo: »Temu podvigu so botrovale ugodne snežne in vremenske razmere. Poudariti je treba izredno Šlibarjevo mojstrovino, saj je potekal njegov skok v etapah. On zna izkoristiti nenadna toplotna strujanja zraka ter se na ta način obdržati dalj časa v zraku. Vsi ti parametri: izredno močan odziv na mostu, spretnost pri izkoriščanju toplotnega strujanja in izjemna drznost, so pripomogli Šlibarju, da je pristal

brez padca pri tej fantastični novi znamki.«

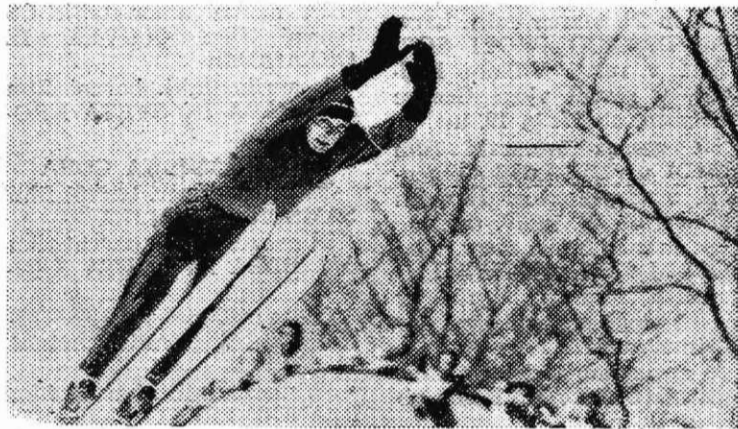
Morda se ob zaključku vprašamo, kako je bilo mogoče doseči ta izjemen uspeh? Odgovoriti na to vprašanje je težko! Morda je odgovor še najbolje zadel olimpijski zmagovalac HELMUT RECKNAGEL, ki je c tem podvigu dejal naslednje:

»ŠLIBAR je izredno drzen skakalec. Imel je še to prednost, da je mojstrsko izkoristil edinstveno priložnost, ki se mu je ponudila. Ko je drugi dan poletov v Oberstdorfu sijajno zadel odskok in med poletom dobil v pomoč še

termično strujanje, je ŠLIBAR hladnokrvno izkoristil izjemne pogoje. In tako je prav ta drzni Jugoslovčan kot prvi letalec v zgodovini preskočil 140-metrsko znamko in trdno pristal na 141 metrih. Osebnostni tudi zadovoljen, da je novi rekorder iz dežele, kjer je tekla zibelka nedosegljivemu konstruktorju smučskih letalnic — inž. Bloudku.«

Rekordno daljavo, ki jo je dosegel Šlibar, bi lahko od vseh navzočih skakalcev tedaj v Oberstdorfu leta 1961 — ponovil samo on.

Slavko Tarman

Šlibarjev rekordni polet

Na meji med življenjem in smrtjo je življenje najlepše — to je preskok iz strahu v pogum!

Ko boste letos, kot že mogoče velikokrat prej, stali pod mogočnimi Poncami in gledali največjo med velikimi skakalnicami, bi vam, dragi gledalci, rad približal nekaj občutij skakalca. Rad bi vam s tem omogočil globlje, pristnejše in bolj humano doživljanje dogajanj na njej.

Na tej skakalnici doseže skakalec pri odskoku hitrost od 110 do 115 km na uro in pri doskoku od 130 do 140 km/h. Vsakdo se je verjetno že peljal v avtomobilu s tako hitrostjo in verjetno že tam občutil neko notranjo tesnobo, čeprav je udobno sedel. Pomislil pa najbrž ni nahče, kaj ko bi stal na smučeh pri taki hitrosti. Pri skokih pa je treba poleg tega še leteti po zraku in izvajati dokaj komplicirane gibe. Zato verjetno ni naključje, da morajo biti skakalci maksimalno fizično pripravljani, z izrednim čutom za ravnotežje in talentom za obvladavanje telesa in smučí v zraku. Da pa dosežeš tako stopnjo izvežbanosti, pa je potrebno še in še treninga od mladih let, trdega dela in odpovedovanja marsičemu. Ze zaradi tega vsak zasluži priznanje in pohvalo!

Ker pa so tudi skakalci le ljudje z vsemi človeškimi lastnostmi, imajo jasno tudi strah. Ta strah je razumljiv, saj je v vsakem skoku borba za življenje, borba za varen pristonek in šele potem borba za rezultat, za uspeh.

Ko bi skakalce vprašali, zakaj se upajo spustiti z vrha v globino, bi vam verjetno nobeden ne znal točno odgovoriti. Vsi imajo isti cilj: na vrhu jih žene želja, da bi preizkusili svoje sposobnosti v borbi z naravnimi fizikalnimi zakoni, da bi dokazali svojo sposobnost v najtežjih pogojih, da bi dokazali, da so v borbi z življenjem in smrtjo močnejši, da so v borbi z najboljšimi prav tako sposobni in spretni in kar je najvažnejše — da so v borbi med strahom in pogumom — to je v borbi s samim seboj — zmagovalci! Neki mislec je dejal: »Lahko je premagati nasprotnika, najtežje pa je premagati sebe.« In to borbo s samim seboj, ki bo za vas glčdalce ostala skrta in katere zmagovalac bo ostal nepoznan, je treba nagraditi s priznanjem — torej je treba nagraditi vsakogar!

Ne mislite, da kratki in ponesrečeni skoki niso potrebni priznanja, nasprotno, prav ti skoki so najbolj nevarni, ker so izvedeni proti naravnim fizikalnim silam in v teh skokih se je treba boriti, ne za uvrstitev, ampak za srečen doskok. Škoda, ker za vse ni prostora ob doskočišču, ker bi sicer lahko videli pri takih skokih kaj je človek — skakalec — sposoben storiti v taki situaciji, da bi se rešil, da bi pristal. To je neusmiljena in krčevita borba, ki je jasno zarisana na skakalčevem obrazu, ki jo ne bo noben nikdar pozabil, kdor jo je doživel.

Zatorej tudi pri takih skokih ne skoparite s priznanjem. S tem boste dokazali, da se razumiete na ta šport in da ste športno vzgojeni in da bo o vas prav tako pisalo, kot je izjavil znani Sigmund Ruud v Sport Zürich 9. 4. 1934: »Še nikoli nisem skakal pred tako hvaležnimi gledalci.«

Stanko Smolej